

Z-generáció – a globális nemzedék

Azt tudom, hogy mitől óvjam gyermekem, ha forgalmas kereszteződésen kel át biciklivel, de a weben azt kell éreznem, hogy sötétben tapogatózom.

4. oldal

Az Egyetlenemtől az Áldás, népességig

Teológiát végzett, de nem lett lelkész. Lett viszont elismert rádiós és televíziós szerkesztő, az erdélyi közélet emblematikus alakja.

6. oldal

Élő Kövek, éneklő kövek

A keresztyén ifjúsági zenekarok között bátran mondhatjuk az egyik legkiemelkedőbb formációnak az Élő Kövek-et.

10. oldal



HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2019. MÁRCIUS • 30. évf. 5-6. szám • Ára 3 lej



Szívdobbanás-törvény

Fontos győzelmet arattak a hitvalló keresztyének. Sok imádság, közös könyörgés és egy hosszadalmas, keserves jogi viaskodás után az Egyesült Államok Iowa államában sikerült elérniük a keresztyéneknek, hogy egy radikálisan új jogi szemszögből tekintszen ezután a társadalom a formálódó magzatokra. A magzat első szívdobbanásától, vagyis nagyjából már a hatodik héttől tilos lesz az abortusz a nemrég elfogadott törvény értelmében. A „szívverés törvény” szerint a nők csak addig szakíthatják meg a terhességet, amíg az első ultrahangos vizsgálaton még nem érzékelhető szívhang. Ez azért számít hatalmas győzelemnek, mert eddig gyakorlatilag születésük pillan-

atáig megengedett volt a művi terhesség megszakítás, ami kimondhatatlan testi és lelki szenvedést okozott magzatnak és anyának egyaránt. A „testhez való jog” követelésével súlyosan sérült az élethez való jog elve – ez volt a most megszületett bírósági döntés alapja. Az amerikai – úttörő – döntés után várható lesz, hogy Európa államaiban is teret nyer az életet védő törvény. A rohamosan fogyatkozó nyugati kultúrájú társadalmak talán az utolsó utáni pillanatban vannak, hogy felismerjék: a liberális szemléletmód a társadalom egészének lassú, de biztos pusztulásához vezet. Isten az élet istene, aki az Általa ajándékozott élet tisztelétét és óvását várja az embertől!

A fiatalok hitre hívása felelős kihívás

A sokkon és döbbeneten túl igencsak elgondolkodtató a hír, hogy a budapesti Ráday kollégium leégését, valamint egy négygyermekes édesapa halálát három fiatal „heccelődése” okozta. Ők csak szórakozni akartak?! Ennyire rossz irányban van a Z generáció?

Egyik generáció követi a másikat, ez az élet rendje. De értjük-e, akarjuk-e érteni egymást? Tanulunk-e, akarunk-e tanulni egymástól? Felelősek-e egymásért a nemzedékek?

X-, Y-, Z-generáció – mit jelentenek ezek a kifejezések? Nekünk, mint egyszerű embereknek, szülőknek, nagyszülőknek kell-e egyáltalán foglalkoznunk ilyesmivel?

Akkor, amikor döbbenet és értetlenül szemléljük a fiatalok magatartását, több mint merész és több mint tiszteletlen viselkedését – felmerül a kérdés, mit tehetnénk? Amikor hallgatjuk a pedagógusok elkeseredett visszajelzéseit a diákok kezelhetetlenségével kapcsolatban, szintén felmerül a kérdés, hogy vajon mi rontottunk el valamit? Mindenekelőtt próbáljuk meg megérteni őket. Hiszen így hathatunk rájuk igazán.

8. oldal



www.facebook.com/harangszo

Fekete és/vagy fehér

EMLÉKEZÉS ZUDOR JÁNOS KÖLTŐRE (64 ÉV)

„Mert tudom, hogy énbennem, vagyis a testemben nem lakik jó, hiszen az akarat megvolna bennem a jóra, de nem tudom véghezvinni azt. Hiszen nem azt teszem, amit akarok: a jót, hanem azt cselekszem, amit nem akarok: a rosszat.” Róm 7,18-19

Úgy vagyunk jelen most, mint ahogyan az elhunyt, Zudor János költő fogalmazta meg egyik versében: „Ó, jaj, hát így múlik el minden?/ Sötét ruhát húz ránk az isten,/ s megjelenünk a temetésen,/ ha van időnk, van érkezésünk,/ mielőtt még a mélybe esnénk,/ részeseim a teremtésben!” (Sírvers, szonettben)

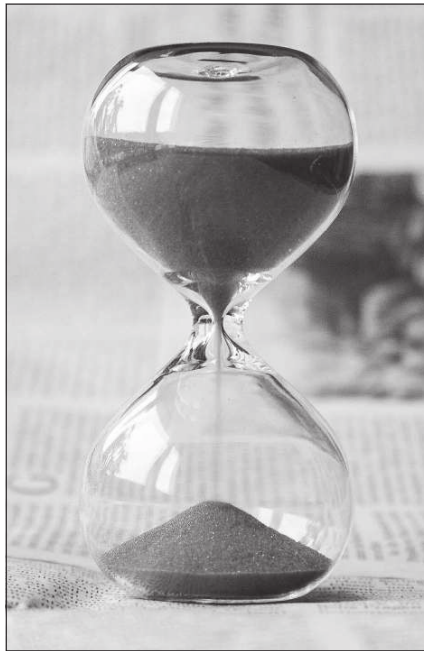
Sötét színű ruhánk külsőleg a gyász szimbóluma, de mi nem akarunk „a mélybe esni”, mivel Isten nem akar mindörökké sötét színű ruhában látni. Ő felkínálja vizsgáztatását, és a fehér ruhát is, melybe Krisztus öltöztet, s mely az örök élet reménységét jelképezi. Fekete és/vagy fehér. Ellentétes színek és értelemek. Kérjük most Jánossal együtt: „adjál ránk nyugtot,/ Istenünk,/ nyakkendőt is, ha/ temetünk.” (Keserű song)

Az Újszövetség legnagyobb alakja, Pál apostol a saját maga példáján keresztül mutatja be a Rómaiakhoz írott levelében a hívő ember belső lelki arcát. Mi arra gondolhatunk, hogy egy hívő ember nem bukik el hitében soha. Minden emberben, hívőben és hitetlenben egyaránt, tetten érhető ez a kettősség, mely egy állandó meg hasonláláshoz vezet, sok esetben drámai feszültséget okoz.

Nem volt ez alól kivétel Zudor János sem. S ha Pál őszintén tárta fel életének ezt a kettősségét, katarziszt, ugyanannyira volt őszinte a költő is, aki már a Forrás sorozatban megjelent kötete (Pügmalion monológja, Kritérium kiadó, 1989) önéletrajzi szövegében ezt vetette papírra: „Amennyire határozott vagyok, ugyanannyira határozatlan is egyben. Ez kiegyenlítődik, kezdetben jól, később rosszul. Innen a drámai töltet.” Ez a „dráma” jellemezte – már a családi otthontól fogva – egész életét, és természetesen a költészetét is. Sosem volt egyensúly a boldogság és boldogtalanság, vagy a jó és rossz között. Ezért van jelen az ember életében a harc. Mert az ember talány önmaga számára is.

Pál apostol az Isten szerinti jót akarja cselekedni, meg is van benne az akarás a jóra, de mégsem azt teszi. Olyan a benső világa, mint egy rettenetes csatatér, ahol folyton dúl a harc elméjének törvénye és a tagjai törvénye között, a jó és a rossz között. Ez hangozható el, talán más kontextusban, Zudor János részéről is.

Bűnös emberek vagyunk, de ugyanakkor az üdvösség örökösei is. Isten szabadítása



nem a harctól szabadít meg – bár azt sokszor szeretnénk –, hanem „a halálnak testéből”, amely a kísértések okozója. De nem úgy szabadít fel, hogy tökéletesek lennénk ebben az életben. Krisztus szabadítása ugyanis a harcra szabadít fel. Zudor Jánosról messzemenőleg sem mondhatjuk, hogy tökéletes ember lett volna. Pál azt írja: „Mert tudom, hogy nem lakik én bennem, azaz a testemben jó”. Ilyen vagyok én. Elég súlyos diagnózis – de ezt az ó-emberéről mondja. Sajnos, a testi ember nem jut tovább azon, hogy van bűn, és a bűnei miatt bűnhődik.

Az ember mindig vesztes Isten nélkül, de győztes a Jézus Krisztusban való hit által. A páli megfogalmazás az, hogy: „Mert tudom, hogy nem lakik én bennem, azaz a testemben jó” még nem jelenti azt, hogy az egész emberben nincs semmi jó. Zudor Jánosban is az ó-emberének, meg a betegségének is betudhatóan nagyon sok rossz volt, de ugyanakkor nagyon sok jó is.

Nagy áldás, ha Isten kegyelméből meglátom magamat olyannak, amilyen valóban vagyok: elesettnek, skizofrén-betegnek, elhagyatottnak, kifosztottnak, elmeegógyintézetbe utaltak, hajléktalannak, és még sorolhatnánk.

Az mer ember lenni az emberek között, aki tudja, hogy nem a saját, vagy a mások róla alkotott képe határozza meg. Az Úr előtt kell bizonyítanunk, hogy igazak vagyunk-e? Legyünk magunkhoz is és Istenhez is őszinték, és úgy vizsgáljuk meg újra és újra az életünket. A betegség, a skizofrénia azt jelenti,

hogy emberi erőnket meghaladó hatalom nő fölénk, és valóban azt tesszük, amit valóban nem is akarunk.

Ám ne álljunk meg itt. Az ígében van egy jó hír, mely örömhír. Van Szabadító, aki nem más, mint maga Jézus Krisztus. Mert a szabadulást nem magunkban kell keresni. Sajnos sokan nem tudnak úgy kétségbe esni, ahogyan Pál apostol tette. Isten nem tétlenségre hívott el minket, hanem a küzdelemre, önmagunk megtagadására. Az ember – ahogyan Pál is – inkább a jót akarja. Küzd azért, hogy ne a rosszat szeresse, hanem a jót.

Vannak, akik azt gondolják, hogy ha már az apostolnak is voltak ilyen harcai, akkor én is megnyugodhatok, ha sokszor elbukom is. Ez részben igaz, mert ő is ember volt, mint mi, neki is voltak bűnei. A különbség viszont az, hogy harcolt ellenük, nem alkudott meg, hordozta terheit, ahogyan Zudor János is: „Megrendültem egymagam/ viszem a terhem.” (Megmentettem)

Teherhordozásainkban, harcainkban el kell jutnunk a hálaadásig is: „Hálát adok Istennek, a mi Urunk, Jézus Krisztus által.” Pál nem azt mondja, hogy hála az intelligenciámnak, a tudásomnak, hanem Jézus Krisztusnak. Mert a szabadulás Őbenne és Ő általa van, ahogyan Pál írja a 2Kor 12,9b-ben: „mert az én erőm erőtlenség által végeztetik el.”

Zudor János gondolatban még életében eljutott az elmúlásig, és a halálig. A nagy kérdés azonban az, hogy vajon eljutott-e a feltámadásig, az örök élet hitéig? Mert nagyon szép gondolatokat fogalmazott meg e tekintetben: „elalszik az élet,/ ha kialszik a fény” (Dal az életről), vagy: „Valami vágat/ bennem, valami vágat,/ hol az a fény, melynek pengéje kivágott fiának?” (Mozart), vagy: „Néha úgy érzed, valaki/ járt már itt, s elrendezett/ mindent, hogy te már kész utat/ taposol.” (Néha úgy érzed...)

Jézus Krisztust megváltásunkra adta Isten, s így Zudor Jánosért is. Hitünk reménysége bátorít fel arra, hogy elhiggyük, hogy a harcaiban, betegségében megfáradt, 64 évet élt nagyváradi költő boldogságra lelt, ahogyan írja: „Úgy ért a saját halálom/ mint derült égből a villámcsapás,/ de nem álmodtam, hanem meg is éltem/ a halált, mint az egyszeregyet,/ a többi ráadás csak. Azóta élek oly/ boldogan.” (Felkészültem a saját halálomra)

Ezt a mennyei boldogságot kívánjuk a számára!

Szemeimet a hegyekre emelem

EMLÉKEZÉS ID. CSOMAY ÁRPÁDRA (96 ÉV)

Zsolt 31,16/a: Életem ideje kezdedben van...

Isten Igéje a zsoltáros által így szól: Életem ideje kezdedben van... A születésünk ideje, és a meghalásunk ideje is. De a között levő idő is! Édesapám születése és halála között pontosan 96 év telt el. (1923. február 1-én született és 2019. február 1-én szolgáltotta magát az Úr.) Nagyon igaz az Ige: életem ideje kezdedben van. De nem csak a születés és a halál ideje. Az azután való idő, a mennyei is az Ő kezében van.

HOGYAN TELT EL ÉDESAPÁM FÖLDI IDEJE?

A 121. zsoltárban megszólal Isten szolgája: Szemeimet a hegyekre emelem. Honnan jön az én segítségem? ...

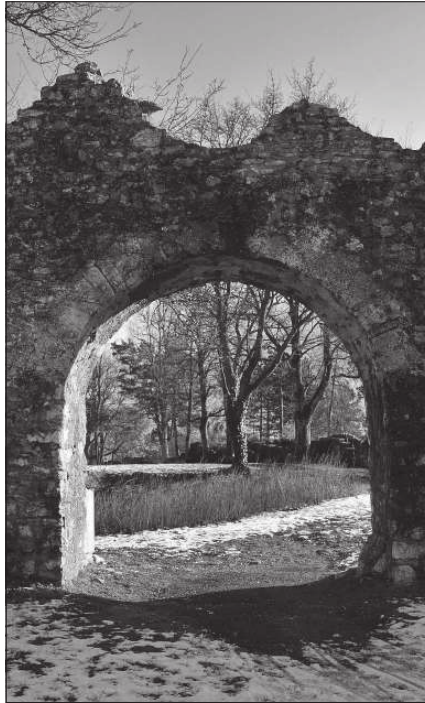
Honnan jött a segítség gyermekkorában? Már akkor megtanulta istenfélő, hithű szüleitől: Az én segítségem az Úrtól van. Az I. világháború után – alig fordul jóra nemzetünk történelme, jött a II. világháború. 17 évesen katona lesz és a máramarosi hegyekben harcol. Fegyverropogások, aknák robbanása között – honnan jöhet egy katona számára a segítség?! Bizonyos, hogy a máramarosi hegyekben észébe jutott a **SINAI** hegy. A törvényadás hegye. Az ifjú katona elmélkedhetett arról, hogy Isten törvénye szerint élt-e? Fontos volt-e számára Isten törvénye, Isten Igéje?

A háború után 1952-ben megnősül. Honnan jön az én segítségem? Honnan is jöhetne? A **SION** hegyéről! Szüleivel, hitvesével, gyermekeivel minden egyes vasárnap felmentek, felmentünk a Sion hegyére, Isten szent hajlékába, a gencsi sudár tornyú templomba. Most is emlékszem, hogy húgoddal hol nagyapánk és nagyanyánk, hol édesapánk és édesanyánk kezét fogva mentünk a templomba. Hiszen tudták a szüleink és a nagyszüleink, hogy kell a segítség!

Kell a kegyelem! Kell a segítség és Isten kegyelme egy átkos világban, amikor elrabolták ősi földjeinket!

Kellett Isten bátorítása akkor, amikor a kommunisták mindent vittek... Vagyis édesapámnak kellett vinni a jószágokat, az ekét, a boronát, a vetőgépet és mindent a kollektívába. Nagymamám meg a konyhaajtóban sírt, amikor látta, hogy jut ebek harmincadjára az ősi juss és becsületes munkával megkeresett javak. Mindent elvett az ellenség és a kommunisták, de a lelkünket nem!

Lélekben meg-megálltunk a **Golgotán**. Mentünk a templomba, mert tudtuk, hogy kell a vigasztalás, kell a biztatás, kell a megtisztulás. Kell a vér, Jézus vérének tisztító hatalma. Ó, hogy ívódott be testünkbe-lel-



künkbe az Isten szeretete és kegyelme ezeken az istentiszteleteken! Éreztük minden egyes istentiszteleten, hogyan végzi a mi kegyelmes Istenünk az Ige, Jézus Krisztus és az Ő Szent Lelke által a mi megszentelődésünket.

Mert az embernek kell az erő... Mert az embernek fel kell jutnia a **Hóbre** is. Oda meg erő kell, feljutni az **Isten hegyére!** Oda, ahonnan Mózes egykoron bepillantott az Ígéret Földjére. Mi pedig az Ígéret Országába, a Mennyszigetbe pillantunk be lelki szemekkel a Hóbrebről. Ilyen élet-élmények nélkül nem is lehetne tartalmas életet élni, mint ahogy a mi édesapánk is élt. Ezért tudta elviselni a gazok rablását! Ezért volt szeretetteljes boldog házasságlete több mint 55 éven át! Ezért volt ereje hitvesével nevelni fiát és leányát, és taníttatni bennünket! Ezért volt ő bölcs és tapasztalt ember, akitől sokan kértek tanácsot! Ezért volt ő nyugodt, szelíd, megelégedett és hálás ember, aki soha nem panaszkodott! Özvegységében sem! (10 éve özvegy) A betegágyon sem!

Velünk együtt énekelt és velünk imádkozott és hallgatta az Igét, melyet olvastunk neki. Ez éltette, no meg a szent jegyek, amikor már nem tudott templomba menni.

Tőle tanulhattuk meg mindnyájan, hogy jobb az Úrban bízni. Bizonyos, hogy istenfélő élete, és az édesanyámé, sokban hozzájárult ahhoz, hogy hallgassak Isten elhívó szavára és lelkipásztor lettem. És a húgom is, aki szintén az Isten szolgálatába állott,

hogy lelkész férjét segítse, mint az enyém a nehéz, de gyönyörűséges iga hordozásában.

HOGY SZÓLT AZ IGE?

Szemeimet a hegyekre emelem. Honnan jön az én segítségem? S a zsoltáros folytatja: **Az én segítségem az Úrtól van, aki teremtette az eget és a földet. Halljátok, Testvéreim?! Nekünk egy hatalmas, élő Istenünk van: aki a világmindenséget teremtette, aki nem szunnyad, sem nappal, sem éjjel... aki megőrzi a te lelkedet. Igen, ez a hatalmas, világmindenséget teremtő Isten Jézus Krisztusban közeljött hozzánk. Jézus által tanít bennünket, hogyan menjünk hegyről-hegyre a menny felé.**

Ő maga mondta: **Én vagyok az út, az igazság és az élet, és senki sem mehet az én Atyámhoz, hanem csak általam. Ő mondta: Keressétek mindenekelőtt Istennek országát és akkor ráadásul minden megadatik néktek. Ő mondta: Az én Atyámnak házában sok lakóhely van, elmegyek, hogy helyet készítssek számotokra.**

Ezért halt meg a kereszten, a Golgotán, hogy nekünk helyünk legyen a mennyben. Addig megőrzi a te ki- és bemeneteledet mostantól fogva mindörökké! Kell-e ettől nagyobb ígéret és biztatás?! Megőrzi az anyaméhből való kijövetelünket, Életem ideje kezdedben van, megőrzi a szülői házból való kijövetelünket, Életem ideje kezdedben van, megőrzi a családi házból való kijövetelünket, Életem ideje kezdedben van!

Megőrzi a bemenetelünket akkor, amikor hazamegyünk a játszásból, a mezőről, az iskolából, a munkahelyről, és megőrzi a bemenetelünket akkor is, amikor hazamegyünk édes Atyánkhoz a mennybe.

Édesapám hazament. Mi itt maradtunk még. Itt maradtak a presbiter-barátok, akik hajlékot készítettek és ajándékoztak neki itt Biharszentjánoson. Áldottak legyenek! Itt maradtak a gyülekezetünk tagjai, akik szerették őt. Itt maradtunk a rokonok és hozzátartozók: a gyermekei, fia, lánya, menyé, veje, 5 unokája (4 leány és egy fiú), 5 dédunokája, testvére gyermekei és családjai Gencsen, sógora és családtagjai Gencsen, és a keresztyermekai családtagjaikkal együtt. Közeli, távoli rokonok, jó szomszédok, ismerősök, jó barátok és a végtiszteget tevő gyülekezett.

Ne feledjük soha sem: Életem ideje kezdedben van és: Szemeimet a hegyekre emelem. Honnan jön az én segítségem? Az én segítségem az Úrtól van, aki teremtette az eget és a földet, aki nem szunnyad és megőrzi téged, engem, mindnyájunkat.

Z-generáció –

„Azt tudom, hogy mitől óvjam gyermekem, ha forgalmas kereszteződésen kel át biciklivel, de a weben azt kell éreznem, hogy sötétben tapogatózom. Szívesen figyelmeztetném, de azt sem tudom, mire kéne. Így pedig csak károgó vénasszony tudok lenni, és nem lehetek hiteles a saját gyerekem előtt...” – írja egy aggódó édesanya nyílt levelében, egy virtuális veszélyekkel foglalkozó világháló közösségi oldalán.

Mai írásunkban a Z-generációval (1992-2009 között születettek korosztálya) foglalkozunk. Steigervald Krisztián generációkutató szerint ők azok, akik felnőtté, fogyasztóvá, munkavállalóvá válását mindenki megérzi, és mindenki rettegi. A családok, ahonnan távolra szakadnak, vagy az „istennek se mennek el”; a kereskedelem, ami kétségbeesetten próbálja megérteni a „fogyasztói élményét”; a munkáltatók pedig megdöbbennek a generáció talpraesetségtől és arcátlanságától. Kik azok a Z-sek, és mit akarnak?

Az egymást váltó generációkban mára már csak az a közös, hogy lényegében mindenben különböznek egymástól. Másként tekint az életre a nagypapa, a gyermek és az unoka. Másak a motivációik, a fogyasztói igényeik, vásárlási szokásaik, egyszóval: attitűdjük a világhoz.

ÚJ UTAKAT KERESVE

Az egyházban is egyre nyilvánvalóbb, hogy a fiatalok megszólítása a régi módszerekkel egyre hatástalanabb és kétségbeesettebb. Ahhoz azonban, hogy az evangélium üzenetével eredményesen megszólíthassuk a Z-generáció tagjait, először meg kell tanulnunk a nyelvükön kommunikálni, ami nem fog menni, ha nem értjük meg őket.

Társadalom-kutatók már évek óta készítenek tanulmányokat, melyek egyre szélesebb körben ismertek és hozzáférhetőek (pl. a Pécsi Tudományegyetem kutatásai). Az évek során készített mélyinterjúk alapján a ma élő generációk elhatárolása a táblázat segítségével válhat érthetőbbé.



A táblázathoz két megjegyzést szükséges fűznünk. Az egyik az, hogy a szocialista országokban és a szabad-gazdaságon alapuló kapitalista nyugati államokban kissé eltérően alakultak ki ezek az attitűdök. A másik pedig az, hogy nem az évszámok, hanem az ún. kohorsz-élmények (a generációk élménytára) határozták meg az odatarozók szemléletmódját, aminek a „vasfüggöny” útját állta.

A Z-generáció esetében kohorsz-élmény az okostelefonok elterjedése vagy az iPhone jelenség, a Facebook és YouTube használata, a 3D technológia elterjedése a mozikban, a Harry Potter és a Twilight filmsorozatok, Barack Obama, az első színes bőrű amerikai elnök megválasztása vagy a 2001. szeptember 11-i terrorcselekmény. Ezek a dolgok tudat alatt nagyban befolyásolják a korosztály élethez való hozzáállását.

CÉLZOTT MARKETING

Először kétségkívül a kereskedelem igyekszik mélyrehatóan megismerni a korosztályokat, hogy behatárolhassák azok „fogyasztói attitűdjét”. Számukra ez létkérdés! Egy benünket is érintő példa: a 2000-es évek első évtizedében, a mobiltelefonok elterjedésekor

a Nokia világszóváltó vált azzal, hogy elsőnek jött rá arra, hogy a mobilitás nagyban befolyásolja majd az emberek életét. Az X-generáció akkor beérte a beszédhívás és az SMS funkciókkal, de az Y-generáció már elvárta, hogy a technológiai újítások átkerüljenek a telefonokra is: jó minőségű kamera, internet-hozzáférés, nagy érintőképernyős kijelző, GPS. Mivel a Nokia erre a vásárlói preferenciára nem érzett rá (vagy csak nem költött eleget piacutatásra!) 2012-ben az okostelefonok elterjedésével elvesztette addigi piacvezető szerepét.

Jelenleg az Apple és a Samsung hasonló cipőben járnak (idén először csökkentek az eladási mutatóik), és úgy tűnik, hogy a kínai Huawei érzett rá legjobban az igényekre az operatőri-fényképezős élménnyel. A piacvezető cégeknek tehát létkérdésük megismerni a generációs igényeket, mert ha erre képtelenek, vagy nem ők az elsők, akkor néhány év alatt középszerűvé válhatnak, akár le is húzhatják a rolót.

Mi köze ennek az egyházhoz, ami nem egy terméket gyártó-szolgáltató cég? Több, mint azt elsőre gondolnánk! Az evangélium üzenete természetesen nem „árucikk” a piacon! Nem eladó! Ezt már Simon-mágus is megértette, aki Szentlelket akart venni a tanítványoktól (ApCsel 8). A generáció megértése és megszólítása azonban nekünk is kulcsfontosságú!

Bizonyára sokan szembesültek már azzal, akár lelkipásztorok, akár szülők, hogy a konfirmandus gyermekek évről évre egyre nehezebben tanulják meg a káté feleleteket, vagy azzal, hogy egyre kevésbé érdekli és köti le a kicsiket a vallásórai oktatás. Ami számunkra evidens volt (kívülről fújni pl. az Anyám tyúkját), az számukra már megerősítő képtelenség és hiábavaló időpazarlás. Pál

GENERÁCIÓK	SZÜLETÉSI ÉV	A GENERÁCIÓ ATTITÜDJE (szellemi beállítottsága)
érettek	1946-ig	kötelesség, győzelem, csapatmunka
baby boomers	1946-1964	hierarchia, lojalitás, egyéniség
X-generáció	1965-1978	vállalkozás, anyagiak, hozzáértés
Y-generáció	1979-1991	karrier, függetlenség, kapcsolatok
Z-generáció	1992-2009	identitás és hitelesség
Alfa-generáció	2010 után	még nincs kialakulva

a globális nemzedék

apostol vallja azt, hogy a görögnek görögge kell lenni azért, hogy számára érthető „nyelven” elmondhassa az evangélium örömeit. Jézus legérthetőbb tanításai a példázatok voltak, mert azokat mindenki könnyen megérthette.

MEGTANULNI A NYELVÜKÖN

Ha nem tudunk a Z-generációhoz a számára érthető módon szólni, ne csodálkozzunk, hogy süket fülekre találunk! Ismerjük hát meg az ő nyelvüket! Legfontosabb generációs jegyük, hogy mindig és mindenütt **felhasználóként viselkednek**. Olvasás helyett ők vizuális tartalom-fogyasztók: képek, rövid videók, mozifilmek. De ezeket már nem a televízióban nézik, hanem sokkal személyre szabotabb módon: számítógépen, táblagépen vagy okostelefonon. Így ugyanis rá tudnak szűkíteni arra, ami kifejezetten őket érdekli. Saját igényeikhez igazítják a médiahasználatot. Ráadásul mindössze 8 másodperc alatt eldöntik, hogy érdekl-e őket az ajánlott tartalom. Ha nem, akkor tovább „lapoznak”, ha viszont igen, akkor azonnal „feliratkoznak rá”. Ez a Facebook vagy a Twitter pillanatnyi sikerének kulcsa.

A tevékenységeket szimultán végzik (**multitasking**): egyszerre hallgatnak zenét, olvasnak híreket (40%-uk csak az ismerősök által megosztott híreket olvassa el), játszanak, vagy éppen tanulnak. Egyszerre. Ez időtakarékos és hatékonyság szempontjából jó módszer, de a tartós figyelmet és a memorizálást csak felületesen tudják elsajátítani. Éppen oda váltanak, ahova fókuszuk igényli. Ez pedig oda vezet, hogy csak **rövidtávú célokkal** rendelkeznek. Ennek tudható be a **késői életkezdés** (a 21-29 éves korosztály 67%-a még szüleiével él, 60%-uknak ez ráadásul megfelel), illetve az **interaktivitás**ra való igény (kitűnően működnek együtt hálózatban, de nem vágyanak arra, hogy az közösséggé is válják), de ha valami nem igényeiknek megfelelő, akkor azon nem akarnak változtatni, egyszerűen **odébb állnak**.

A reklámokra ők már rezisztensek (egyszerűen kikapcsolják a felhasználói felületen), szeretik, ha **közvetlen módon kommunikálnak** velük. Amerikában ezért nagyon népszerű az Old Spice Man nevű ordító reklám, akitől a közösségi hálón kérdeznünk is lehet. A legjobb kérdésre személyes videó-üzenetben válaszol, amit bárki megtekinthet. Valóságos emberek kellene nekik, olyan hús-vér emberek, mint ők.

A klasszikus példaképek már fabatkát sem érnek számukra, mert a tekintélyt nem fogadják el pusztán azért, mert valaki mond-

ja nekik. Ez a lelkipásztorra is érvényes. A kész isteni-üzenet átadása már rég nem elég! A versek, keneteljes mini-prédikációk és elmélkedések nem érintik meg őket. Helyettük sokkal közelebbinek érzik a **valós történeteket, egyszerű szavakkal elmesélve**: Isten hogyan vesz részt az életükben?

Nem olvasnak, Bibliát sem! A vizuális szórakozás sokkal intenzívebb élmény (2 óra mozi-élmény kiváltja a kétheti olvasást), az elcsökött fantázia viszont kiöli a kreativitást és az érzelmi intelligenciát. Érzéketlenné és érzelmileg zavarodottá válnak. Egyedüli mekkvési lehetőség számukra: az előre gyártott fantázia-világ, a **virtuális valóság**. Az új technológiai forradalom (talán a Béta-generáció



kezdeté?) már meg is jelent: az Oculus Rift szemüveg-monitor, ami fülhallgatók és szenzorok segítségével képes azt az érzést kelteni, mintha valóban ott is lenne az ember a virtuális térben. Minden érzékszervre egyszerre és intenzíven hat, ezért aki először teszi fel, az 20 percig csak szédül. Aztán hozzá szokik...

Persze van ennek hasznos oldala is: pl. egy virtuális séta a Louvre múzeumban, ahova másképp egy életben egyszer, ha eljutna az ember!

Bár a technológia nagyban befolyásolja életmódjukat, továbbra is léteznek jellemüket formáló társadalmi- kulturális tényezők. A legmeghatározóbb még mindig a **szülői háttér**. A szülő még mindig támasz és irányító a Z-generáció számára, de mivel bizonyos területeken ők a felnőttek (pl. otthonosabbak a technológia-használat terén), ez frusztrálhatja a szülőket. Az **önállóságra** nagyon hamar ráéreznek, mert a családi döntésekben sok esetben közvetett módon és tudatosság nélkül is részt vesznek. Okostelefon a gyerek választ, a szülő pedig csak megveszi, rendszerint nem hasznosság szempontok alapján, hanem a státusz megkövetelte **identitás** kifejezésére (pl. Apple termékek – mindig a legújabbat!).

Példaképeik a **véleményvezérek**, celebek, pillanathősök. **Ambícióik** ugyanúgy vannak, mint a korábbi korosztályoknak, de karriere

építését mindössze 53%-uk tervezi meg előre, a többiek spontán módon ragadják meg az alkalmakat. Így viszonyulnak szinte mindenhez, hiszen a **jelen megélése** számukra a legfontosabb.

NEM FOGYASZTÁST – ÉLMÉNYT KERESNEK

A Z-generáció a közösségi médiát napi szinten használja. Ott vannak jelen, ezért sokan ott próbálják megszólítani őket hirdetések, reklámok formájában. Lassan ezért a misszió területévé kezd válni a virtuális tér is. Nem kell ugyan félni, hogy a virtuális gyülekezet átveszi a hús-vér gyülekezet szerepét, hiszen a rádió és az internet megjelenésével sem ez történt. Azon viszont mindenképpen el kell gondolkodni, ami például a „Szólj be a papnak” elnevezésű kezdeményezés célja: „kocsmi vitaesteket szervezünk, megjelenünk fesztiválok és egyéb eseményeken, ahol az érdeklődőket „közvetlenül kapcsoljuk” a hétköznapi társadalmi valóságából (szerintünk sajnos) visszaszorulóban lévő hagyományos keresztény egyházak (katolikus, református, evangélikus, baptista) lelkészeivel, lelkésznőivel, papjaival, szerzeteseivel. Az események látogatóit arra biztatjuk, hogy bátran, tabuk nélkül kérdezzenek, tegyenek észrevételt, kezdeményezzenek vitát.”

A Z-generáció ugyanis ezt a „nyelvet” érti a legjobban! Jézus példázatait egykoron azért találták célba, mert a nép nyelvén, érthetően beszélt, és nem az írástudók „tudományán” keresztül. Az még nem misszió, hogy egy gyülekezet Facebook-oldalán megoszt néhány eseményen készült képet vagy pár tartalmas keresztény oldal linkjét. Jelen kell legyünk a virtuális térben is, ha szeretnénk szólni az ott tartózkodókat, de keresztényként legyünk ott! Minden hozzászólás és megosztás krisztusi legyen: pozitív, építő, szeretetteljes, vonzó, érthető.

Ez a korosztály csak látszólag passzív képernyő-bámuló. Sokkal tudatosabbak, mint tartják róluk! A közösségi média ugyanis részvételen alapuló dolog: ha passzívak, akkor kimaradnak. Nem jó passzív hallgatók, mert nem elégszenek meg az egy órás ige-hallgatással. Számukra az nem élvezetes. Ha unatkoznak, azonnal előveszik okostelefonjukat és elfoglaltságot keresnek maguknak. Teremtsünk hát lehetőséget arra, hogy aktív részesei lehessenek a gyülekezetnek, az istentiszteletnek. Igyekezzünk azonnal a lényegről beszélni nekik, arról, ami nekik igazán és életbevágóan fontos; jó stílusban, érdekesen, közvetlenül. Ezt értik.

Az Egyetlenemtől

Teológiát végzett, de nem lett lelkész. Lett viszont elismert rádiós és televíziós szerkesztő, az erdélyi közélet emblematikus alakja, aki az egyházi sajtóban is segédkezett. Már hat éve nincs köztünk Csépy Sándor. Rea emlékezünk.

– **Hogyan kerültél kapcsolatba az újságírással?**

– Gyerekkori indíttatásra. Az érettségi banketten mondja a magyartanárom: úgy nézlek téged, mint egy leendő kommunista újságírót. Ezen jól kacagtunk, mert az, hogy kommunista újságíró legyek, elég valószínűtlen volt, tekintve, hogy papgyerek vagyok, nagyapám pedig egyenesen kapitalista volt. Tehát osztályidegennek, sőt osztályellenségnek számítottam. Ettől függetlenül is nagyon vonzott az újságírás. A családi könyvtárban megvolt a Herczeg Ferenc szerkesztette *Új Idők* folyóirat és Ady publicisztikája. Ezeket már tizenévesen olvastam. Mégis a jogra felvételiztem, be is jutottam, de hamarosan ki is „rámoltak”, származási okok miatt. Az '56-os forradalmat követő években ugyanis elkezdődött egy tisztogatás. Akkor iratkoztam be a teológiára. Elvégeztem, de nem lettem lelkész. A lelkészi pálya folytatásához nem éreztem hivatást, elég erőt magamban.

1963-ban volt egy enyhülési folyamat, amikor nem nézték annyira a származást. Beiratkoztam a filozófiára, el is végeztem. A Kolozsvári Rádiónál volt hely, felvettek. Az írott sajtóban nem tudtam elhelyezkedni. Ott a káderproblémák még mindig erősen hatottak. Ahol meglátták az önéletrajzom - mert voltam a Brassói Lapoktól az aradi Vörös Lobogóig - mindenünnen elküldtek. A rádiónál addig voltam, míg be nem indult a Román Televízió magyar nyelvű műsora. Bodor Pál hívott át, ott voltam 1983-ig. Akkor aztán minden további nélkül úgy kirúgtak, hogy sehol sem tudtam a sajtóban elhelyezkedni. Két év munkanélküliség után kaptam „takarító-női” állást a Korunknál, Gál Ernő jóvoltából. Persze akkor sem közölhettem. Ott dolgoztam néhány esztendő Rácz Győző alatt, aki Gál Ernőt követte a főszerkesztői székben, majd néhány napot-hetet Kántor Lajos főszerkesztősége alatt. Aztán következett '89 végén a fordulat, amikor visszakerültem a Kolozsvári Rádióhoz, illetve létrehoztuk a kolozsvári regionális televíziót.

– **Mi miatt rúgtak ki a román tévé magyar adásától?**

– Csak feltételezések vannak, többünket rúgtak ki a magyar-német közös szerkesztőségéből, tudniillik együtt volt a német és a magyar rádió és televízió szerkesztősége. A négy szerkesztőségnek egy vezetője volt: Bodor



Pál. A kirúgásomkor már nem ő volt a főszerkesztő. Lejött egy papír Ceaușescuné kancelláriájából. Ő volt ugyanis a Minisztertanács mellett működő egyik testület elnöke. Egy brigádja hajtotta végre ezeket a menesztéseket. Csak két sornyi szöveg volt: a következőknek nincs joguk, hogy a továbbiakban újságírói tevékenységet folytassanak. Sem a televíziónál, sem az ország más sajtóorgánumaiban. Nem volt semmiféle magyarázat hozzá. Feltételezések persze vannak

Akkoriban futott egy színdarabom, nagy sikerrel játszották. A negyvenedik előadás után egyszerűen betiltották. Ez a *Mi, Bethlen Gábor* című dráma volt, amit nagy fejedelmünk születésének 400. évfordulójára írtam. Aztán volt egy filmem, az *Egyetlenem*, a kalotaszegi szomorú népesedési folyamatokról, az elnéptelenedésről. Ezt nacionalistának bélyegezték. Közismert volt jó kapcsolatom Tökés Lászlóval. Neki már a '70-es évek végétől, a '80-as évek elejétől problémái voltak a hatalommal. Feltételezhető, hogy ezek együtt hatottak oda, hogy eltávolítsanak. Soha nem tudtam meg, nem jutottam odáig, hogy megkérdezhessem az „akadémikus aszszonyt”: ez miért is történt, hogyan állt össze a lista. Amit megtudtam: elszólta magát az egyik káderes szekus, hogy megfigyelték, illetve visszamenőleg meghallgatták, megnézték a műsoraimat, és kiderült, hogy két éven keresztül ki nem ejtettem a számon Ceaușescu nevét. Akkor, amikor minden lap első oldalán, minden számban az ő zérvegei, beszédei jelentek meg.

– **A diktatúrában hatalmas nyomás nehezedett a sajtóra. Hogyan lehetett ilyen körülmények között dolgozni, alkotni?**

– Visszatekintve, sokunkról elmondhatom, hogy nem kell szégyenkeznünk a múlt-

tunkért. Már az nagy teljesítmény volt, aki túlélte. Antall József idézte annak idején az édesapját, ő mondta: aki 1945 után életben maradt, az már egy tiszteletreméltó teljesítmény. Kialakult egy olyan metanyelv az újságírók és az olvasóközönség, illetve a rádió és tévériporterek, és a hallgatók, nézők között, amikor nem mondtuk ki azt, amit különben a cenzúra kihúzott volna. Viszont a sorok között, a kimondott mondatok mögött és a képek között, lehetett érezni. Ez nem konkrétan szavakban realizálódott, hanem az összefüggésekben, de mindenki értette. Csodálatosan működött, nagyon sokszor, sőt általában sikerült átverni a cenzorokat. Tudniillik minden rádióknak, újságnak, televízióknak megvolt a cenzora. Mielőtt nyilvánosságra kerültek volna az anyagok, megnézték, elolvasták, meghallgatták.

– **A cenzorok vajon értették, felismerték ezt a metanyelvet, vagy szemet hunytak felette?**

– A cenzorok általában félresikerült és rosszindulatú újságírók voltak, akik nem tudtak a pályán megállni. Vagy olyan apparatcsikok, akik egybeüttl nem tudtak érvényesülni. A metanyelv legtöbbször úgy érvényesült, hogy nem lehetett belekötni, mert expresis verbis nem hangzott el semmi. Érzékelteni lehetett, új kifejezéssel mondvá: kódoltan, ilyen-olyan gondolatokat. Elmondok egy egyszerű példát, amit soha nem fogok elfelejteni. Az egyik filmem, nyilván nem tetszett a hatalomnak, mert csak töredékeiben láthatta a közönség. A Securitate a kész filmet elvitte, közvetlenül azelőtt, hogy engem kirúgtak. Felszámolták a Hóstátot. A Hóstát egy mezőgazdasági munkával foglalkozó nagy közösség Kolozsvár peremén. Kezdték lebontani a házaikat, elvenni a gazdaságukat, helyükre blokkokat építettek. Nagyon sok ember öngyilkos lett, vagy bolondokházába került. Rengeteg emberi dráma zajlott le. Tönkretettek egy többzres közösséget. Ekkor elkészítettem a Hóstát monográfiáját. Persze nem lehetett ennek azt a címet adni, hogy: Rekvium egy közösségért. A címe ez lett: Kalandos társaság. Ez volt a hóstátiak temetkezési segélyegyesületének a neve. Egyebekkel is foglalkozott: gépeket szerzett be, közös munkákat szerveztek meg. Hogy érvényesülhetett itt a metanyelv? Filmezünk egy kicsi házat. Mellette markológépek, földgyaluk és egyéb erőgépek dolgoznak. Egyszer csak jön egy hatalmas markológép és néhány mozdulattal, harapással lecsap a kis házra, amely eltűnt előlünk. A háttérben egy 30-40 méter magas toronydarú áll. Annak is az a fajtája, amelynek van a talajjal vízszintes karja is. Pont úgy nézett ki, mint egy kereszt. Eltűnik egy kis ház a Hóstátotól, mögötte ott áll egy toronydarú, amely úgy néz ki, mint egy

az Áldás, népességig

kereszt – ez már magában elmondja azt, hogy: rekviem, meghalt egy közösség, elpusztítottak egy negyedet.

– Kik voltak azok a tanárok, akikre fel lehetett nézni?

– Ezek mind baloldali emberek voltak. Újságíróképzés akkor nem volt sehol az országban. A kik újságírószakot akartak végezni, azokat kiküldték Leningrádba vagy Moszkvába. A kollégák közül egyedül Sebesi Imréről tudom, hogy a Szovjetunióban járt néhány esztendő újságírást tanulni. A többiek menet közben tanulták meg a mesterséget. Többnyire filológusok voltunk. Balogh Edgár volt az egyik megbecsült tanárom, aki publicisztika-történetet adott elő. Ha jól emlékszem, egy szemeszteren keresztül csak Ady publicisztikájával foglalkozott. A másik emlékezetes tanárunk Gál Ernő volt, a *Korunk* főszerkesztője. Szerkesztési elveket és szerkesztést tanultunk tőle. Két nagy elődünk, akire felnéztünk: Kacsó Sándor, akit én még személyesen ismertem, aki akkor Erdély legjobb lapjává tette a *Brassói Lapokat*. A másik, Krenner Miklós, *Spectator*.

– Az már a '89 utáni munkásságodhoz tartozik, hogy két mandátum erejéig az erdélyi újságíró egyesület elnöke voltál. Milyen eredménnyel?

– Megszerveztük az újságíróképzést a Babeş-Bolyai Tudományegyetemen, azóta is ott működik. Nagyváradon létrehoztuk az Ady Endre Sajtókollégiumot. Nagyon fontosnak tartottuk a szakmai elő- és utóképzést, mert mint mondtam intézményes formában korábban nem volt újságíró képzés. Ami a saját elnöki mandátumomra vonatkozik, és legfőbb eredménynek tartom, azt hiszem a korábbi képzettségemmel és pályámmal kapcsolatban. Ady is hatással volt rám ebben. Az etika az, ami meghatározza az újságírást, a közírás értékét. Mert szerintem ez nem foglalkozás, hanem hivatás. Lehet valaki jó riporter, beszélhet szabatosan, nyomdakészen a mikrofonba, ám ha nem áll mögötte egy hitteles, etikus élet, abból soha nem lesz életmű és nem válhat azzá, amivé szerintem válnia kellene. Azt szoktam mondani, hogy az igazi újságíró nemcsak informál, hanem formál is, mégpedig azoknak az erkölcsi eszményeknek a mentén és irányába, amelyek általánosan elfogadottak, és amelyeket maga is elfogad és magáévá tesz. Vállalnunk kell egy olyan funkciót is, hogy a tájékoztatáson túl formáljuk is az emberek mentalitását!

– A sajtóban egyre több a bulvár, ezzel párhuzamosan egyre kevesebb kell ahhoz, hogy valaki újságíró legyen.

– Sajnos ez így van. A kereskedelmiek-nél tapasztalható az igénytelenség, vagy legalábbis másfajta igények érvényesülnek, mint azoknál, akiket még korábban megfertőzött a közszolgálatosság. Mert nekünk, közszolgálatiaknak az a krédónk, hogy a hallgatóinknak, nézőinknek azt kell adni, amire megítélésünk szerint szükségük van. A kereskedelmiek pedig arra mennek, mire van szüksége a hallgatóknak. A hallgató pedig általában ki akar kapcsolódni, szórakozni akar, ami szintén egy jogos igény. Érzésem szerint Hemingway-nek egy aranymondása igazolódik, aki azt mondta: az újságíró bármi lehet, ha nem marad újságíró. Tehát, ha nem marad meg a felszínen. Mert ugye az újságíró mindig rohan egyik témától a másikig, egyik helyről a másikra, ezért kevés lehetősége van elmélyülni bizonyos jelenségek tárgyalásában, illetve megismerésében. Viszont az újságírói hivatásnak a művelése, meg a képzés maga is, alkalmassá teszi az embert arra, hogy sok helyen érvényesülni tudjon és nyitottá váljon mindenféle társadalmi probléma irányába. Nagyon sok újságíróból lett politikus, közéleti ember, miniszterelnök, államelnök...

– ... és soha nem fordítva...

– ...fordítva ritkán. Esetleg megírja a memoárjait a leszerepelt vagy nyugdíjba vonult politikus. De kétségtelen, hogy hatalom a toll, a mikrofon és a kamera az újságíró kezében, ezért kell felelősséggel és alázattal élnie ezekkel az eszközökkel. Hiszen ezek az eszközök hatványozzák a lehetőségeinket és a képességeinket. Ennek tudatában kell lenni, mielőtt az ember nagyon gőgöse vagy elbizakodottá válna, mert az a hatás, amit kívált, a fogyasztói körében, az nemcsak az ő tehetségének köszönhető, hanem azoknak az eszközöknek, amelyek őt hatványozzák. Mert ugye virtuálisan milliók látnak egy tévéadást, milliók, százezrek olvasnak egy újságot, vagy hallgatnak egy rádióadást.

– Említetted az Egyetlenem című dokumentumfilmedet. Ebből évtizedek múltán nőtt az Áldás, népesség nevű mozgalom.

– Az Áldás, népesség mozgalomba a demográfusok, szakemberek, egyesületi vezetők mellett a politikumot is bevontuk. Az imádságtól az ipartelepítésig és a területfejlesztésig, minden vonalon meg kell indítani a terápíát. Rendkívül komplex ennek a feladatnak az eredményes véghezvitele, hiszen ahhoz, hogy a jövőt tudjuk vállalni és gyerekeket vállaljunk, ahhoz az kell, hogy bizzunk a jövőben. Ehhez meg kell teremtdődjék a lét fenntartásához szükséges valamennyi feltétel: tehát ha van hol lakjunk, van mit együnk, van hol dolgozunk. Nagyon sok helyről azért mennek el a fiatalok, mert nincs hol dolgozni. Aki elköltözik más vidékre, az már a szülőföldjén nem fog gyermeket nemzeni, szülni, és nem fogja azt a társadalmat fenntartani, amelyből vétetett, hanem elsorvad. Ilyenre nem egy példa van: eltűnnek kisebb közösségek, nagyobb közösségekben pedig állandóan csökken a létszámunk. Úgy érezzük, hogy elérkeztünk a huszonegyedik órába.

– Gondoltál már arra, hogy visszavonulsz, pihensz, olvasol, vagy képtelen vagy abbahagyni ezt az izgó-mozgó életet?

– Ha végignézem a könyvtáramat, az el nem olvasott könyveket: azt látom, hogy úgy jó 150 évre be vagyok táblázva, ki sem kellene lépnem. Viszont azt hiszem, alkatilag vagyok arra predesztinálva, hogy állandóan jöjjenek-menjenek. Korábban, míg rádióriporter voltam mondták is, hogy „dromomániás” vagyok, mert nem tudtam 2-3 napnál tovább helyben ülni. Ennek sok hátránya volt, de sok előnye is, mert ahogy Pascal mondja: Istent szeretnünk kell, hogy megismerhessük, az embereket pedig meg kell ismerjük, hogy szerethessük őket.

FÁBIÁN TIBOR



A fiatalok hitre hívása felelős kihívás

A sokkon és döbbeneten túl igencsak elgondolkodtató a hír, hogy a budapesti Ráday kollégium leégését, valamint egy négygyermekes édesapa halálát három fiatal „heccelődése” okozta. Ők csak szórakozni akartak?! Ennyire rossz irányban van a Z- generáció?

Egyik generáció követi a másikat, ez az élet rendje. De értjük-e, akarjuk-e érteni egymást? Tanulunk-e, akarunk-e tanulni egymástól? Felelősek-e egymásért a nemzedékek?

X-, Y-, Z-generáció – mit jelentenek ezek a kifejezések? Nekünk, mint egyszerű embereknek, szülőknél, nagyszülőknél kell-e egyáltalán foglalkoznunk ilyesmivel?

Akkor, amikor döbbenet és értetlenül szemléljük a fiatalok magatartását, több mint merész és több mint tiszteletlen viselkedés – felmerül a kérdés: mit tehetnénk? Amikor hallgatjuk a pedagógusok elkeseredett visszajelzéseit a diákok kezelhetetlenségével kapcsolatban, szintén felmerül a kérdés, hogy vajon mi rontottunk el valamit? Mindenekelőtt próbáljuk megérteni őket. Hiszen így hathatunk rájuk igazán.

GENERÁCIÓ-ELMÉLET

A generáció-elmélet két amerikai szerző, William Strauss és Neil Howe nevéhez fűződik. Ők azt állapítják meg, hogy egy-egy generációhoz tartozó egyének nagyjából hasonló világlátással és értékrenddel rendelkeznek. Egy ember élete nagyjából nyolcvan év. Ez alatt négy generáció váltja egymást, azaz húsz évenként egy.

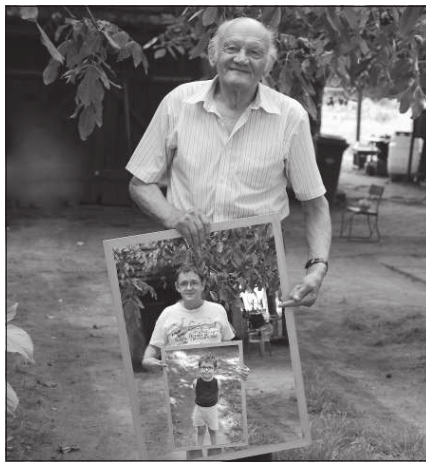
Ezen elméletnek megfelelően a különböző generációk a következő megnevezéseket és jellemzést kapták:

1. Az építők (veteránok) generációja, akik a 70 pluszosok csoportjába tartoznak.

2. A Baby-boom generáció, akik az 1946-64-es évek szüleit, őket még „prófétáknak” is nevezik. Az ő erősségeik közé tartoznak az értékek. Ebben a korban még az intézmény az erős, az egyén gyengébb.

3. Az X-generáció, az 1965-79-es évek gyermekei. Ez az ébredés időszaka, amikor az egyének a szabadság nevében megkérdőjelezzik az intézményt. Ez a „nomádok” generációja is.

4. Az Y-generáció tagjai azok, akik 1980-94-es években születtek. Ők a „hősök”. Ők vagyongyarapítók és közösségépítők. Különlegesen, legalábbis annak érezhetik magukat, mert velük különösen sokat törődtek, többet mint az előtti generációkkal. Védettek is, sokuk fölött még húszas éveikben is ott vannak a szülők, akik nem tudják elengedni gyermekeiket. Ugyanakkor magabiztosak és optimisták, csapatban szeretnek dolgozni. Hosszú távra terveznek és nagyon is ambíciózusak. Ugyanakkor igen



nagy rajtuk a nyomás, hiszen sokkal bizonytalanabb gazdasági helyzetben lépnek ki a világba, mint szüleik. Ők napjaink cégvezetői, törtető munkásai.

5. A következő a Z-generáció, akik az úgynevezett „művészek”. Az 1995 utáni évek szüleit. Maximálisan használni tudják a technológiát. Szinte mindig „online” vannak. Közösségi oldalakon barátkoznak.

6. És a 2010 után születtek az Alfa-generáció. Ezt szokták még Új csendes generációnak is nevezni.

SZAKADÉK A NEMZEDÉKEK KÖZÖTT

Az egyes generációk más-más kommunikációs formát részesítenek előnyben, ez hozza létre a generációs szakadékokat. Amikor nem értik meg egymást a generációk, mert más nyelvezetet használnak, mert másként gondolkodnak, más és más az értékrend, aminek alapján élnek, élni szeretnék az életüket. Az életkori különbségek, kulturális alapok eltérések és a legtöbb esetben elbeszélnek egymás feje felett.

Szövegi felmérés alapján a fiatalok iskolaidőben átlagosan akár 6-7 órát is „lógnak” az interneten, ami hétfőg és nyári szünetben 10-12 órára is növekedhet. Éppen ennek következményeként elmondhatjuk, hogy a Z-generáció, azaz az 1995 után születtek egy különleges nemzedék. Ők a világ első globális nemzedéke (Homo globalis). Az internet, azaz a világháló segítségével e nemzedék tagjai mindenütt a világon ugyanazt a zenét hallgatja, ugyanazt a divatot követi, ugyanazt az ételt igyekszik elkészíteni. A világ különböző pontjain élő fiatalok életét, gondolkodását, viselkedését ugyanazok a trendek igyekeznek befolyásolni, sőt meghatározni. De érdekes megjegyezni, hogy mégis van egy kis különbség. A 21. században felnövő első generáció tagjainak egész Európában közös tapasztalata, hogy kevesebben vannak, mint a szüleik, nagyszüleik voltak: „Az önzésre épü-

ló élménytársadalmak nem kedveznek a gyermekvállalásnak. Az Eurostat jelentése szerint az Európában élő Z-generáció, ellentétben a többi kontinens azonos korosztályú csoportjaival, azt tapasztalja, hogy olyan földrészen él, ahol az idősök aránya folyamatosan nő, a fiatalok aránya csökken, s bevándorlók tömegei fiatalok, akikkel együtt kell majd élniük és dolgozniuk.”

HINNI? MIBEN?

Milyen a hite ennek a generációnak? A válasz lesújtó: semmilyen. A Pew Research Center 35 ezres mintán vizsgálta meg, hogy milyen választ adnak arra a kérdésre, hogy milyen az ön vallása. Minden negyedik felnőtt amerikai azt a választ adta, hogy „semmilyen”. Jelenleg a katolikusoké után ez a második legnagyobb csoport. A „semmilyenek” száma tehát igencsak jelentős. A 30 év alatti felnőttek esetén háromból egy definiálja „semmilyenként” a vallási hovatartozását. És lehetne még folytatni a tudatos „keresztyénietlenítési” törekvések sorát Európában és szerte a világban.

Egyértelmű, hogy cselekednünk kell! Megismerni a kultúrát és a korszellemnek megfelelően kitartóan hirdetni a korok felett álló Igazságot. Az egyházaknak az egyik legfontosabb szolgálati területe a gyerekszolgálat és az ifjúsági szolgálat kellene legyen. Vége van annak a világnak, amikor elég lehetett várni a fiatalokat a templomba, illetve az ifjúsági bibliáórára. Ezt a nemzedéket azokon a platformokon is meg kell szólítanunk, ahol sok időt eltöltenek, vagyis az internetes fórumokon, közösségi oldalakon. Mivel ennek a generációnak fontos a közös munka, a csapatszellem, ezért a „megtért”, keresztyén fiatalokat az egyházban feladatokba, szolgálatokba is lényeges bevonni, mert sokat jelent számukra, ha ők maguk is érzik azt, hogy van értelme tevékenységüknek, ők is tehetnek valamit a közösségért, azért a világért, amelyben élnek és amit szeretnének szebbé tenni.

Haladnunk kell a korrallal, igenis meg kell ismernünk a korszellemet, a generációk egymással szembeni helyzetét, elvárásait és a különböző generációk igényeit. Ugyanakkor folyamatosan elemeznünk kell a körülöttünk zajló folyamatokat, kölcsönhatásokat. Nem mindegy, hogy a többség határozza meg az egyén igényeit és életét, vagy fordítva. Azaz a keresztyén ember, legyen az bármelyik generáció tagja, hasonul a világ elvárásaihoz, vagy a Krisztushoz ragaszkodó nemzedék határozza meg, illetve mutat rá a maradandó értékekre. Isten és az Ő szava a maradandó érték az élet minden területén. És akik ezt tudják, azoknak felelőssége ezt hangsúlyozni alkalmas és alkalmatlan időben egyaránt.

Gondolatok a magyar nyelvről III.

„Gyermekeik fele asdódi nyelven beszélt. Júdai nyelven már nem is tudtak, hanem valamelyik másik nép nyelvén beszéltek.” (Nehémiás 13,24)

(Folytatás a februári lapszámból)

Néhány évvel ezelőtt külföldi nyelvészek végeztek összehasonlító elemzést, és vizsgálták a világ élő és holt nyelveit. Arra a kérdésre keresték a választ, hogy melyik őrzött meg legtöbbet az ősműveltség közös nyelvének elemeiből, az úgynevezett *ős-etimonokból* (etimon = ősi gyökös szó, szótó). A vizsgálat eredménye megdöbbentette a tudósokat is. Azt találták ugyanis, hogy az angol nyelv 4, a latin 5, a héber szintén 5, a hindu 9, a tibeti és szanszkrit 12, az őstörök 26, a magyar nyelv pedig 68 százalék ős-etimont tartalmaz! Nyilvánvalóan, amelyik nyelv a legtöbb ősi gyököszt tartalmazza, az áll legközelebb az ősi nyelvhez. Ez az elképesztően magas arány újabb bizonyítéka a magyar kultúra és nyelv ősiségének, amelyről Sir John Bowring nyelv-tudós a következőket írja:

„A magyar nyelv eredete nagyon meszszire nyúlik vissza. Rendkívül különleges módon fejlődött és szerkezete visszanyúlik arra az időre, amikor még a jelenleg Európában beszélt nyelvek nem léteztek. A magyar nyelv egy tömör kódarab, melyen a viharok a legcsekélyebb karcolást sem hagyták. Nincs szüksége senkire, nem kölcsönöz, s nem von vissza, nem ad, és nem vesz el senkitől. Ez a nyelv a legrégebb, a legdicsőségesebb emléke egy nemzeti egyed-uralomnak és szellemi függetlenségnek.”

Ám nyelvünk nem csak az ősnyelv leszárma-
mazottja – ez természetes, ha mindegyik az –, hanem ezen túl is az ősnyelv legtisztábban fennmaradt túlélője. Erről a 19. század első negyede óta van tudomásunk, vagyis lassan kétszáz éve. Vajon miért nincs köztudatban? A magyar nyelv szempontjából nagy felfedezők egyike, Berzsenyi Dániel (1776-1836) erről így szól:

„Régóta gyanús előttem az a régi előítélet, amely szerint többnyire azt hittük, hogy mindazon szavaink, melyek az idegenekhez hasonlítanak, kölcsönöztek és idegenek, arra határoztam magamat, hogy némely szavaink származattját minden figyelemmel megtekintsem, s nyelvünk becsületét e részben is oltalmaztam. Bukdozásaim haszon nélkül nem maradtak, sőt örömmel tapasztaltam, hogy mindenütt többet találtam, mint kerestem, elannyira, hogy csakhamar álltallátam azt, hogy a magyar nyelv tán az egész óvilág nyelveinek gyökere és anyja, mert nyilván tapasztaltam azt, hogy a



legközönségesebb természeti tárgyaknak nevezeteit nemcsak az igen rokon déli és keleti, de még az egészen idegennek vélt európai nyelvekben is általában magyar gyökerekből lehet származtatni.”

Oly természetessé vált ez az ismeret akkoriban minden kutató számára, hogy a Magyar Tudományos Akadémia 1862-ben kiadott „A magyar nyelv szótára”-nak szerzői, Czuczor Gergely és Fogarasi János önmaguk is vagy 50 nyelvvvel hozzák kapcsolatba a magyar nyelvet. Korabeli nyelvészeink tehát tisztában voltak nyelvünk ősnyelv voltaival, vagyis rendkívüli marandóságával (e két állítás ugyanis egy). Erről árulkodik az említett szótárnak a magyar szavak szófejtésére vonatkozó megállapítása:

„Hogy alig van nyelv, melyben az elemzés egyszerűbb volna, mint a magyarban, bajosan fogja valaki tagadhatni, kivált, ha tudja, hogy régebbi nyelvemlékeinkben, kezdve a XII-ik vagy akárcsak a XV. századtól a ma élő nyelvig, gyökök tekintetében alig van lényeges eltérés.”

Ez pedig természetes módon jelenti azt, hogy a magyar nyelv roppant lassan változó nyelv. Bár mindezt a 19. században sokan felismerték meg kell említenünk, hogy a szabadságharc leverése után minden, amely a dicső magyar múlttal kapcsolatban volt üldözendővé vált. Arany János ezt írta szomorúan (Az orthológusokra):

„Kisütiik, hogy a magyar nyelv/ Nincs, nem is lesz, nem is volt,/ Ami új van benne mind rossz,/ Ami régi, az meg tót.”

Néhány adat jól jellemzi a magyar nyelv védelmezőinek mindenkori, általános helyzetét: Czuczor Gergely börtönben írta a már

említett hatalmas szótárának jelentős részét (halálra ítélték egy ’48-as verséért, de hat év után szabadult). Tánicsics Mihályt, nyelvünk ősiségét bizonyító tudós nyelvészünket is a nyirkos-penészes tömlöc legmélyére száműzte a császári-gyűlölet, s a márciusi ifjaknak köszönhető, hogy még életében kiszabadult.

Tánicsics Mihály, aki horvát apa és szlovák anya gyermeke, egy igaz magyar hazafi hitvallásával így ír saját főművéről:

„Minden egyéb munkáim valószínűleg, habár sokára is, sajtó útján megjelennek, de azt remélni sem igen bírom, hogy a „Legrégibb nyelv a magyar” ki lesz az én életemben nyomtatva, pedig ez az egy az, mit büszkeségemül mutathatok fel; hazudnom kellene ha azt mondanám, hogy egyéb munkáimnak nincs belbecse, reális értéke, mert ha lehet ember kebelében valami oly jó, szellemileg jó, amit becsülnünk kell, nemcsak addig érdemel az megbecsültetést, míg az embernek kebelében, vagy agyában rejlik, hanem akkor még inkább, midőn azt az ember magából, akár élőszóval, akár írásban az ország javára kiárasztotta: nekem pedig mindenkori, minden munkámban az volt a törekvésem, hogy legyen hazánk önálló, független; fejlődjék a nagy néptömeg értelme magas fokra; olvadjanak a különnyelvű néptöredékek egy tömör egységes magyar nemzetté, verjen mély gyökeret az erkölcsösség, erény; de még is azt merem állítani, hogy egyedül a „Legrégibb nyelv a magyar” magaslik ki a többi közül. Ez oly szellemi kincs milyennel a föld kerekéségén egy ország sem dicsekedhetik.”

Élő Kövek

A keresztyén ifjúsági zenekarok között bátran mondhatjuk az egyik legkiemelkedőbb formációnak az Élő Kövek-et. Magyarkeci imaheti szolgálatom után kérdeztem Mike Pál lelkipásztort, a zenekar vezetőjét, mondja el, hogyan formálódtak összeillővé.

– Hogy indultatok?

– Évekkel ezelőtt gyülekezeti projektként indult a zenekar, melynek tagjai között nem csupán református, hanem baptista, pünkösdista fiatal is volt, néhány érszöllősi ifjúval együtt. Először a magunk és gyülekezetünk tetszésére énekelünk, majd különböző ifjúsági napokon, rendezvényeken léptünk fel. Az első nagy rendezvény, ahol bemutatkoztunk az a nyolc évvel ezelőtt megrendezett Krisztusra hangolva elnevezésű adventi dicsőtő nap volt. Ekkor még névtelen volt a zenekar.

– Milyen ötlet alapján választottátok a nevet?

– Ültünk a Krisztusra hangolva nyitó áhítatán, amikor a püspök úr arról az igéről szolgált, hogy „*Ti magatok is, mint élő kövek épüljétek fel lelki házzá...*” (1Pt 2,5). Ekkor villant be a zenekar megnevezése – Élő Kövek, amit az akkori bemutatkozásokról el is mondtam. Így aztán nemcsak azért volt jelentős az első Krisztusra hangolva, hogy együtt dicsőítettük Urunkat a különböző zenekarok, de ettől kezdve lettünk is nevünk.

Az akkori zenekari tagok közül 4-en még mindig velünk vannak, a többiek cserélődtek, s most így vagyunk együtt nyolcan: Szilágyi Ágoston, Szilágyi Hajnalka, Ferenczi János, Erdei László, Gergely Tamás, Borsi Réka, Bajusz Anna, Mike Nóra és Mike Pál, illetve a két technikusunk: Csokmai Dávid és Szarvadi Patrick. Ők már valóban nemcsak zenét és éneket szerető emberek, de a zenéhez értők is.

– Az Élő Kövek valóban nemcsak épít a zenén keresztül, de nagyon sokakat elérve (nemcsak fiatalokat, idősebb generáció is szívesen hallgatnak titeket) beépít abba a „lelki házbá”, amit az Úristen rajtatok keresztül is épít. A zenekar csupán az egyik gyümölcse annak a lelkes munkának, amit idén 20 éve végzel a magyarkeci gyülekezetben. Ez „vihető, látható, hallható” mindazokon a helyeken, ahova meghívunk benneteket. Azonban maga a gyülekezet hosszú, küzdelmes két évtizedet tudhat maga mögött, lelkipásztoralával, feleségével együtt. A ma Magyarkecra látogató csak „szent irigységgel” nézi a csodálatos templomot, a szépen megtervezett parókiát, udvarával együtt, amit kertészethez értő avatott kezek alakítottak ki. A különböző gyülekezeti célokat szolgáló épületek mind arról tanúskodnak, hogy óriási munka folyt itt az elmúlt évek során. Beszélj, kérlek, ezekről is.



– A kolozsvári teológia elvégzése után egyenesen Magyarkecbe kaptam kinevezést. Tanítónő feleségemmel érkezünk ide (mindketten zilahi származásúak vagyunk), s a látvány, ami itt fogadott rettenetes volt. Lepukkant parókia, gaz kívül, belül s a lelkében is, mínuszos kassza és bizalmatlanság mindenfelől, egy teljesen kiszigerelt, lenullázott környezet. Tizenöt szekér gázt hordtunk ki a parókiáról és udvaráról – így fogtunk a munkának. 1956-’58 között Visky Ferenc volt a gyülekezet lelkésze, innen vitték el a börtönbe. Az ő lelki munkájának szétszóródott magvai maradtak meg, s a mi elkezdett munkánk nyomán ezek kezdtek kisarjadozni az emberek lelkében. Negyven évnyi meszeseségből lett élő valósággá az ige, „*hogy a ti munkátok nem hiábavaló az Úrban*” (1Kor 15,58). Két évig nagy volt a küszködés anyagi-lelki vonatkozásban egyaránt, de lassan a gyülekezet teljesen lelkésze mellé állt. Kétkezi munkával, adományokkal is segítettek, s mindezek felett kialakult az első nyugati, Észak-Ír kapcsolat Raymond Freeburn személyében. Az a férfi volt ő, aki évről évre jött, hogy a hatalmas anyagi támogatás mellett kétkezi munkával is (parókiajavítás, mélykút fúrás stb.) segítsen a gyülekezetben. Nagyon sok családot segített anyagiakkal, a templom megújított bútorzatát finanszírozta, mikrobusz vásárlással segített.

Majd a holland Hulp Oost Europa (HOE) segélyszervezet támogatását is élvezhettük, akik felfigyeltek az itt beindult munkákra. Az első gyermekfoglalkozások a parókia hálószobájában történtek, az volt a legnagyobb, ahova befértek, és az elején gyermekklub volt Disney-mesékkal, fokozatosan ismerkedtek aztán a bibliai történetekkel.

A Hardinxveldt-i gyülekezet kezdett el támogatni, Piet de Jong vezetésével, így indult be a szociális konyha, az idősgondozás, folytathattuk az ifjúsági munkát. Közben egy szállítási céggel rendelkező gazdag holland, Henk van den Heerik is befektetett a környé-

ken, létrehozott egy farmot a falu határában, s annak a profitjából támogatta a szociális programot. Ehhez csatlakozott svájci támogatónk, Peter Hauri is, aminek nyomán jelenleg egy 70-80 gyermeket befogadó iskolában foglalkozunk cigány gyermekekkel. Peter Hauri egy lichtensteini alapítvány révén majdnem 100 ezer euróval támogatta ennek az iskolának a bővítését. Legújabbán pedig egy nagylélegzetű EU-s projektbe fogunk, a szerződést is aláírtuk már. Időseinknek szeretnénk segíteni ezzel: nappali foglalkoztatást építünk, fizioterápiás szolgáltatást nyújtunk majd, szociális konyhát szerelünk fel, s végezni fogjuk az otthoni idősgondozást.

Mesébe illő mindaz, amit hallhattam, leírhattam. De mindezek nem történhettek volna meg, ha közben „nem az Úr építette volna” a házat/házakat és a lelkeket. Nagyon komoly lelki munka folyik a gyülekezetben, a hétköznapokon is. A zenekar egyik tagja azt mondta, hogy a hétköznapi beszélgetések és a vasárnapi istentisztelet között *csak a liturgiai keret* a különbség. Innen érthető, hogy miért van olyan nagy sikere és kereslete a HEVAT-nak is, vagyis a húsvéti evangelizációs tábornak, amit minden év húsvéti után szerveznek, idén már a 11. alkalommal. Az interneten meghirdetett eseményre 10 perc alatt betöltődik a 250 hely.

Végül semmiképp nem hagyhatom ki azokat az „ajándékokat”, akiket az Úristen adott Mike Pálnak és feleségének. Saját gyermekük nem lévén, Nóra lányuk 2004 karácsonyán érkezett hozzájuk 3 hónaposan – ma már együtt énekelnek az együttesben. Márton fiukat hat hetesen 2011-ben bírta rájuk az Úristen. Nemcsak a gyülekezet, de a lelkész család is épülhet Isten nagyobb dicsőségére.

Ahol az Úrnak lelke munkálkodik, ott valóban forrás fakad a pusztaságban!

Ezren Isten házában

Isten kegyelméből három lenyűgözően szép és tartalmas napot tölthettünk szolgálatokkal a szilágysági Kraszna városka református közösségében. A Nagykárolytól Zilah felé vezető út mentén, a Kraszna folyó partján található nagyközségben közel 3300 fős magyar református közösség éli elevenen és megtartóan századok óta drága református hitét.

Szegedi Lajos prédikátort tartják Kraszna reformátorának, aki 1556-tól terjesztette el napnyugati Kálvin hitűjítő, egyházreformáló tanításait ezen a tájon. A mostanra veretesen impozáns Isten házát a nagy templomhájó kétoldali kitoldásával alakították ki. A 20 méter magas karcsú tető fölötti tornyon négy fiatorony látható. A torony tetejére 1909. július 10-én, Kálvin János születésének 400. évfordulóján került fel a toronygömb.

2007-ben kezdődött el a templom teljes felújítása, az ábrás-kazettás mennyezet restaurálása, a fehérre festett padok felújítása, padlófűtés bevezetése, parkosítás, tetőcsere. A táj egyedien megkapó, építészetileg, esztétikailag erőt sugárzó, református erődítmény-temploma nem a múlt hivalkodó műemléki maradványa a jelenben, siralmas mementóként, fogyatkozó lelkek szakadt, üres gólya-fészkeként. Nem, nem!

Ez a kívül-belül ékes templom egy élő és boldogan szolgáló, a megváltott lelkek mennyei energiájával ma is újat alkotó, óvodát építő, református kultúrát és élő kegyességet sugárzó, édes anyanyelvet, éneklést, néphagyományokat éltető közösség építészeti felkiáltó jele. Annak a gyülekezetnek a nyitott ajtajú háza, otthona, s a menny kapuja, ahol 1000-1200 nem lankadó buzgóságú református jár alkalomról-alkalomra templomba, ahol a legújabb hangosítási és vizuális technikával folyik az élő és gazdag tartalmú lelki hódolások közvetítése online vonalon, valamint a hívek számára minden irányból – karzatokról, oldalhajókból – nagyméretű kivétítőkön láthatóvá tétele. A sok fiatal, ifjú, a presbitérium és a gyülekezet énekkara, a gitáros csapat szolgálatai gyermeknek és felnőttnek vasárnapról-vasárnapra, alkalomról-alkalomra



kalomra megtölti a lelkét a mennyei illatokkal, az Ige tiszta forrásvizével, mennyei kenyérrel, Isten Szentlelkének tanácsolásával.

Boldog szívvel voltunk mi is három napon át vendégei ennek a hegyen épített városnak, fellegrárnak, Isten városának. A több, mint 40 tagú presbitérium tagjainak 2019. február 2-án délelőtt dr. Békefy Lajos budapesti lelkipásztor, a Presbiter c. lap felelős szerkesztője tarthatott 30 vetített képpel illusztrált előadást a presbitériumi szolgálat ó-, és újszövetségi összefüggéseiről, a presbiterség maradványai és változó elemeiről. Breda István főgondok úr jóvoltából a város egyik hoteljének előadó termében került sor a mindvégig nagy figyelemmel és aktív érdeklődéssel kísért tanításra, melynek részleteire később még visszatérünk.

Este 19 órakor, az ökumenikus imahét heti sorozatának 7. napján ugyancsak ő tartott igehirdetői szolgálatot, az 1Sámuel 1. fejezetében található Anna-történet egyik részéről, majd ezt követően 18 képben jelenítette meg a közel 1000 jelenlévő előtt az imádság különféle formáit, gyakorlásának, tartalmának részleteit.

Énekkari szolgálat és gyülekezeti műsor egészítette ki a hallottakat, és hangos imádságok is jelezték a megszólító Igére adott azonnali személyes imaválaszokat. Senki nem sietett, nem volt fészkelődés a padosorokban, Istennek időt, figyelmet szenteltek a jelenlévők. Csodálatos volt!

Vasárnap délelőtt Lukács evangéliuma 19,41-44 alapján szólt a vendég igehirdető Urunk egyik megrendítő életpillanatáról, amikor megsiratta a szent várost. Dr. Békefy-Röhrig Klaudia lelkész nő szülőföldjére, Délvidék reformátusságáról mondott el néhány sajátosságot, felidézte a balkáni háború néhány szívszorító, de Isten kegyelmével mégis reménységgel és összetartással túlélt pillanatát, valamint szólt a női világ-imanap jelentőségéről.

Égre emelte szívünket ennek a közösségnek alkotó, Krisztussal hitvalló élete. Valóban csodálatos pillanatoknak lehettünk tanúi és részesei, ezer lélek éneklésének repteire, erejében, az Igére szomjas szívek érezhető

istenvágyában. Átéreztük ama vidéknek nagy költője, Ady Endre fenséges hálaadásának, a Köszönöm, köszönöm, köszönöm c. versnek a mély és azon földön, az ottani történelem humuszában fogant sorának teljesebb értelmét: „Számban nevednek jó íze van... Istenem, Istenem...”

De lelki szemeink előtt a hívő sereglegés látán, a várost meghatározó református puritán lelkiség, szorgalom, az Istentől kapott lelki és anyagi javak megbecsülésének érezhető tisztessége, az emberi szó tisztaságának, ártatlanságának a közerkölcse is tapinthatóvá vált. Az a hazánkban már alig tetten érhető bátor gyakorlat, hogy még ma is autót, portaatjót nyugodtan nyitva hagynak arrafelé, nem rendőri, hanem lelkiületi közbiztonságnak a százados fegyelmzése alapján.

Ezek jellemző ápolása mind-mind közel hozta lelki szemeinkhez a patmoszi látnok, János evangélista látomásának most még sejtett, de egykoron majd látható, felderülő, nyilvánvalóvá váló igazát: És a szent várost, az új Jeruzsálemet is láttam, amint alászáll a mennyből (Jel 21,10).

Aki ebben a civitas Dei-ben, Isten szilágysági városkájában, Krasznán beszipantja lelkébe a református közösség történelmileg hitelesített mai istenhódolásának a valóságát és valódiságát, s megérzi ennek jó illatát, az közelebről fogja megérezni azt a lelki szépséget is, amit János vak szemével, de látó szívével meglátott. És akkor nem lesz számára kétséges többé soha, hogy nem a civitas Diabolé, nem a szétdobáló, összezavaró, bizalmatlanságot, megosztást támasztó Anti-Krisztusé lesz a végső szó a történelemben, hanem Istené és az Ő alászálló városáé. Ennek egyik sejtető elővárosa Kraszna, melyben már most a harangok ezért az alászállásért imádkoznak!

Légy áldott, kedves és hűséges református eklézsia, és elhívott, szolgáló, szorgos-dolgos szent szilágysági népe, a föld és az ég népe, ahogyan mondottátok és nekünk is megtanítottátok: a város víz fölötti és vízfolyás alatti, Kraszna-parti népe!



Drágffy központ Erdődön



A Drágffy Gáspár Egyháztörténeti Központ és Parókia a város ékessége. A Bethlen Gábor Alapnak köszönhetően az évekkel ezelőtt megálmodott épület valósággá vált – mondta lapunknak Rác Ervin lelképásztor.

Az erdődi Drágffy központ építése a támogatásnak köszönhetően hatalmas előrehaladást mutatott, hiszen mindazok a munkafázisok, amelyek a szükséges források hiánya miatt abbamaradtak, újra indulhattak.

A támogatás megérkezése előtt a falak állták, az oszlopok és a betonkoszorú hiányzott, ami az elmúlt időszakban elkészült. Ezt követték az alsó szint belső munkálatai. A külső munkálatok teljes befejezése, valamint a földszinti rész berendezése után a tetőtér munkálataihoz érkezett az építkezés.

Az épület konferenciaterme már használható és kitűnő helyszíne lehet majd ifjúsági találkozóknak, tanácskozásoknak, közösségi összejöveteleknek. Erdőd a magyar reformáció bölcsője és ezt már egy nemzeti színekben pompázó épület is ábrázolja a város szívében.

KRE

Generális Konvent: fókuszban az Egység-nap és a diaszpóra

A Kárpát-medencei református egység 10. évfordulójának ünnepi előkészületeiről, a Magyar Református Egyház költségvetési kérdéseiről és a diaszpóra helyzetéről tárgyalt a Generális Konvent elnöksége idei első, berekfürdői találkozóján. A Kárpát-medencei református egyházvezetőket tömörítő testület döntött arról, hogy a május 18-i egységnapra való utazást megsegítve átvállalják egyházmegyénként egy busz költségét.

A magyar reformátusok számára 2019 az egység éve, ennek jegyében formálódik a május 18-i, debreceni egységnap. Erre készülve a Generális Konvent elnökségét február 13-án és 14-én a szervező Tiszántúli Református Egyházkerület látta vendégül. „Óriási ajándék, hogy a 65 Kárpát-medencei református egyházmegye közösen gondolkodik erről az évfordulóról. Így valóban a magyar reformátusság közös ünnepe lehet, amit mindnyájan a sajátunknak érzünk” – fogalmazott Fekete Károly tiszántúli püspök.

Beszámolójából kiderült, hogy május 17-én, Debrecenben ünnepi ülést tart a Magyar Református Egyház zsinata, majd másnap színes programokon csatlakozhatnak az ünnepléshez az alkalomra érkezők: kulturális műsorok, pódiumbeszélések,



népzene és például ifjúsági program várja majd a Debrecenbe érkezőket. Május 18-án délután 3 órától pedig közös hálaadó istentisztelet lesz a debreceni Nagytemplom előtti téren.

A testület döntést hozott arról, hogy, az istentiszteleten összegyűlő perselypénzzel a Kárpátaljai Református Egyházkerületet támogathatjuk, illetve arról is, hogy a május 18-i utazást megsegítve átvállalják egyházmegyénként egy busz költségét – ehhez a következő hetekben adatokat gyűjtenek majd az egyházmegyéktől.

KAPCSOLAT A DIASZPÓRÁBAN ÉLŐKKEL

A részegyházak vezetői egyháztestenként beszámoltak tevékenységükről, majd Szilágyi Péter, a Nemzetpolitikai Államtitkárság miniszteri biztosa tájékoztatta őket a diaszpórában élők megsegítésének lehetőségeiről és a Kőrösi Csoma Sándor Program egyházakat is érintő területeiről. A miniszteri biztos beszámolt arról is, hogy alakult a diaszpórában élők támogatása 2010-től napjainkig a cserkészlet, a néptánc és a magyar iskolák vonatkozásában. Ehhez kapcsolódóan Gér András zsinati tanácsos a Magyarországi Református Egyház diaszpórában folytatott tevékenységéről beszélt, különös tekintettel a nyugat-európai és az észak-amerikai területeken élő magyar reformátusokkal épülő kapcsolatra. A 2008-as Diaszpóra Konferencia ajánlásai alapján áttekintette, hogy az elmúlt évtizedben mely pontok valósultak meg, illetve hol van szükség még további fejlődésre.

Az elnökség elhatározta, hogy a mostani üléshez hasonlóan a jövőben szeretne komolyabban is áttekinteni egy-egy témát a napi ügyek mellett. Ehhez külső szakértőket is meghívna körükbe – a tervek szerint ilyen formában foglalkoznak majd a cigánymisztsió, a demográfiai változások és a külügy helyzetével. (*reformatus.hu*)



A kisebbségi kérdés más megvilágításban

Előjáróban szeretném leszögezni, hogy alkalomadtán leírt, s a világi és egyházi sajtóban megjelenő reflexióimmal nem kívánok vitát indítani (jelen esetben sem), még kevésbé szeretném magamat „kákán bököt” kereső személyiségnek bemutatni vagy éppenséggel a bölcsek köve letéteményesének beállítani. Pusztán arról van szó, hogy bizonyos témákban a szabad véleménynyilvánítás lehetőségével élve, más szemszögből is próbálok kérdéseket megvilágítani.

A Harangszó februári számát forgatva Ledán M. István szolgatársam tanulmánya keltette fel figyelmemet. Annál is inkább, mert 2016-ban a Nagybányai Református Egyházmegye lelkészértekezletén elhangzott előadása – *Van-e igény antiszemizmusra az egyházban* – igencsak éles pengevéltást gerjesztett közöttünk. Az éles pengevéltás nem annak stílusára utal, hanem a felvetett témában megnyilvánuló nézetkülönbségre.

Nos, az – *Apadó egyház – növekvő Felelősség?* – címmel, tisztelt kollégám által jegyzett írás néhány felvetésére nézve is ilyen szellemben kívánom gondolataimat megfogalmazni.

Különösen a kisebbség fogalmának boncolgatása készlet egy másik nézőpont megvilágítására. Mert véleményem szerint a fogalom nem csupán teológiailag és keresztyéni szemszögből vizsgálható. A Magyar Értelmező Kéziszótár e szócikkhez kapcsol egy politikai magyarázatot is: „*az állam nemzeti jellegét meghatározó néphez képest kisebb számarányú népcsoport, etnikai elem.*” Amennyiben ez igaz, a kisebbségről nem lehet csak mint szociológiai kategóriáról beszélni, akik egy társadalomban ilyen – olyan okoknál fogva beágyazódtak.

Annál is inkább nem, mert a földkerekségen sok olyan kisebbség él, akiket például

nem a keresztyéni értékrend vagy a társadalmi berendezkedés határoz meg. Nem beszélve arról, hogy mi van azoknak álláspontjával, akik a mi európainak mondott kultúrkörünkben nem vallják magukat keresztyéneknek vagy más kultúrkörből érkező kisebbségként egészen más formában képzelik el a többség – kisebbség viszonyát. Gondoljunk az épp aktuális migráció nyomán kialakult párhuzamos társadalmakra.

Ennél fogva nem megkérdőjelezve kollegám eszmefuttatásának igazságtartalmát, jómagam a kisebbség kérdését a nemzetpolitikába is beágyaznám, ahogy ezt helyesen „odaát” a nemzeti kormány teszi. Mert kisebbségben élni nem pusztán „közérzet” kérdése. Az elmúlt 100 esztendőben Erdélyben és a Partiumban bezárt és a bezárás előtt álló templomok nem az egykor volt hívek közérzetének folyamánya, hanem annak a „torokszorító kérdésnek” a realitás talaján álló megválaszolása, hogy miért fogytunk, miért fogyunk el?

A kisebbségi sors sok esetben igenis politikai lehetetlenség. Elég kárpátaljai magyar testvéreink kálváriájára vagy a saját autonómiai törekvéseinkre gondolnunk. Amíg nemzeti szimbólumaink használata viták és perek tárgyát képezi, amíg nacionalistának, sovinsztánának egyes esetekben fasisztának bélyegzik radikálisabban gondolkodó nemzetársainkat, amíg elorzott ingatlanjaink, könyvtáraink, levéltáraink visszaszolgáltatását elszabotálják, addig nem lehet kiiktatni a politika befolyását a kisebbségi létet tekintve. A Marosvásárhelyi Orvosi- és Gyógyszerészeti Egyetem magyar karának pillanatnyi helyzete is több mint „torokszorító”.

A trianoni békeparancsból eredő ország-csonkítás távlatába helyezve a kérdést,

tévesnek találok azt az állítást is, miszerint „nagyjából a 80-as évek közepétől” mutatna apadó tendenciát erdélyi magyar közösségünk, református magyar anyaszentegyházunk. Legfennebb ebben a periódusban éretted be és gyorsult fel Ceaușescu homogenizáló politikája. Ebben az összefüggésben megrendítő olvasmány volt számomra Vetési László: *Ne csüggedj el kicsiny sereg!* című vaskos dokumentumkötete. Egy mondata azóta is visszhangzik fülemben: „A legszomorúbb az, amikor „anya” az a nyelv, amelyen hallgatni kell!” Ez pedig mi lenne más, ha nem vegyítizta következménye a 100 éve tartó elnemetietlenítő politikának?! (Kivétel a II. Bécsi Döntés utáni rövid 4 esztendő.)

Nyilván megkerülhetetlen az egyén felelőssége is a problematikában. Addig, amíg értelmiségijeink vagy azok gyermekei, beleértve a lelkipásztorokat is tucat szám hagyják el kies tájainkat a jobb élet reménységével, az érvényesülés nagyobb kilátásaival, amíg magyar nyelvű oktatásunk felett ott lóg Damoklész kardja, nehéz a „valóban aggodalomra okot adó statisztikák okozta csőlátáson” túltennünk magunkat.

A leírtakkal nem szeretném azt a képzetet kelteni, mintha kétségbe vonnám a Történelem Urának szerepét a folyamatok alakításában, alakulásában. Nem, mert sok esetben érzem a párhuzamot a választott nép és a mi népünk sorsa között. Viszont saját felelősségünket nem hárrhatjuk Reá.

A „lehet – nem lehet” kérdést pedig próbáljuk feloldani a Tőle kapott sok ígéretből kettőnek reménységével: „Íme, az én markaimba metszettek fel téged...” (Ézs 49,16) és „...Isten ezekből a kövekből is támaszthat fiakat” (Lk 3,8).

VARGA KÁROLY

Imanapi körlevél

a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Nőszövetségeinek

„Jöjjetek, mert immár minden kész!” (Lukács 14,17)

Szeretettel felhívjuk a Királyhágómelléki Református Nőszövetségek figyelmét az idei év Ökumenikus Női Világ-imanapjának megtartására, amelyre március 1-jén kerül sor a világ közel kétszáz országában. Szlovénia asszonyai hívnak ezúttal a közös imádságra: „*Jöjjetek, mert immár minden kész!*” – Lukács 14,17. Csatlakozzunk mindannyian az imádkozók seregéhez, ápoljunk jó kapcsolatot a többi keresztyén felekezetek asszonyaival, gyülekezeteivel, hiszen ez egy jó lehetőség a krisztusi közösség megélésére.

1. A világ-imanapi anyagot kiküldtük minden egyházmegye elnöknőjének. Remélem, hogy mindenki megkapta. Természetesen, az interneten is megtalálható a teljes liturgia. Az imanapi perselypénzt a Romániai Ökumenikus Fórum számlaszámára küldjük

el, feltüntetve: *Világ-imanapi perselypénz.* A beszámolóit pedig Bacsoni Szilárdka szavatai lelkésznő e-mail címére: szilardka@bacsoni.com küldjük.

2. Ha Isten megtartja életünket, az idei nyári konferenciánkat *Avasújváros* szép nagy református templomában tartjuk **július 20-án**, amikor egyházkerületi nőszövetségi tisztújítás is lesz.

3. A tavaszi elnökségi találkozónkat a Szatmárnémeti Szamos-negyedi református templomban tartjuk **április 6-án, szombaton.**

Isten gazdag áldása legyen a Nőszövetségek egész évi szolgálatán. Áldott imanapi készülődést kívánok.

Szeretettel,

BOGYA-KIS MÁRIA nőszövetségi elnök

Köszönet

Kajántó Mária Gyermekek és Ifjúsági Otthon

Az élesdi „Kajántó Mária” Gyermekek és Ifjúsági Otthon nevében köszönjük a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. támogatását, mellyel 2018-ban hozzájárult a Gyermekek Otthon hálózatainak felújításához, ezzel segítve az Otthon működését és fennmaradását.



BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.

Szabad megijedni?



„A mennyei erőre van szükségünk, mely képes az ember mellé állni és átölelni őt – így kiemelve a mélységből” – fogalmazott Csúry István, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke az ökumenikus imahét Budavári Evangélikus Gyülekezetben tartott alkalmán.

„Indonézia az ellentmondások országa, ahol egyszerre jelennek meg a természeti csodák és a nagyvárosok, a csend és a nyüzsgés, a szegénység és a gazdagság, illetve a vallások közötti feszültségek” – köszöntötte az imahét első kerületi záró alkalmára érkezőket Bence Imre, a budavári evangélikus gyülekezet lelképásztora.

Bence Imre elmondta, hiába muzulmán többségű ez az ázsiai ország és hiába üldözik ott jelenleg is a keresztényeket, ők mégis büszkén választották ki az idei ökumenikus imahét alapigéjét: „Az igazságra és csakis az igazságra törekedj...” (5Móz 16,18-20)

A budai evangélikusság egyidős a reformációval, bár az egyházközség 1844-et tartja a megalakulása esztendejének. A közösség templomát 1895. október 20-án szentelték fel a Bécsi kapu téren, ahol azóta is tart kapukkal várják az érdeklődőket. Az ökumenikus alkalmon együtt szolgált Fabiny Tamás evangélikus elnök-püspök, Molnár Péter református lelkész, Lendvai Zalán atya a Margit körúti plébániáról, Papp Tihamér atya, a Margit körúti ferences közösség vezetője, Maklár Ákos görög-katolikus pap, Marco Faccioli kapucinus testvér és Hegyi Balázs atya a tabáni plébániáról.

„VILÁGOSSÁGOM ÉS SEGÍTSÉGEM AZ ÚR...”

Az imahét nyolcadik napjára kijelölt igei szakasz a 27. zsoltár első négy verse és János evangéliuma 8. részének 12-20. versei voltak, melyek alapján Csúry István református püspök hirdette az igét. „Dávid a zsoltárban elmondja, hogy látja helyzetét: hiába voltak a körülmények kilátástalanok, megtapasztalta, hogy Isten megsegíti. Ez ma nekünk is azt üzeni, hogy az Úr nem marad hűtlen, a legna-

gyobb veszélyből is kiemel” – fogalmazott a királyhágómelléki püspök.

Ez az üzenet pedig nemcsak imahetünket örvendeztet meg, hanem rámutat, hogy a sötét pillanatokban, amikor az ima nehezen jön szánkra vagy gyengének érezzük magunkat, ezt vihetjük el közösségeinkbe, gyülekeztünkbe és nemzetünkbe. „Dávid is megérzi, hogy szüksége van a világosságra, mert a sötétben olyan félelmeket hordozunk, melyek hatalmassá nőhetnek, ha nincs kijózanító szó. Isten világosságot állít mellénk, amivel véd önmagunktól és az ellenségtől is” – magyarázta Csúry István. Mint mondta, nem szabad titkolnunk, hogy erőtlenek vagyunk, mert amikor ezt belátjuk, az Úr ajándékoz meg erejével: „a mennyei erőre van szükségünk, mely képes az ember mellé állni és átölelni őt – így kiemelve a mélységből.”

EGY JOBB VILÁGÉRT

Az igehirdető hozzátette: Dávid szavait az Újszövetségen keresztül kell néznünk, mert valójában az erő, melyet Isten ajándékoz, a halállal áll szemben – ebben mutatja meg, hogy ő a gondviselő és teremtő Istenünk. „Ma a keresztény világ szétmargult állapotban vagyunk, a legtöbben azok közül hálnak meg, akik kiállnak hitükért. Margolnak minket is a hatalmak, de amikor azt érezzük, nincs kiút, emlékezzünk: Isten megsegít, ő harcol értünk és nem nekünk kell ítéletet mondanunk. Nekünk csak az igazságra és csakis az igazságra kell törekednünk” – emlékeztetett a püspök, majd hozzátette: amikor Dáviddal együtt tudjuk mondani, hogy már nem fél a szívünk, akkor tenni is tudunk azért, hogy jobb legyen a világ.

Az egyházvezető arra is felhívta a figyelmet, hogy Isten ad valódi otthon, ahol jelen van az erő, a segítség és a világosság. „Amikor otthonra találunk, már nekünk kell imádkozni azokért, akik elfelejtettek és nekünk kell elmondanunk, milyen csodálatos az Isten” – zárta gondolatait Csúry István.

FARKAS ZSUSZANNA,

Fotó: CSÚRY CSABA/Északi Evangélikus Egyházkerület

KÖRLEVÉL

EGYHÁZKERÜLETÜNK GYŰLEKEZETEINEK

Szeretett Testvéreim!

Mindnyájan elborzadva hallottuk a hírt, hogy nemrég tűz martaléka lett a budapesti Ráday Kollégium épülete. A katasztrófális tüzeset emberáldozatot is követelt, Magyar Református Egyházunkat pedig hatalmas anyagi kár érte. A kollégium épülete az újjáépítésig használhatatlanná vált.

Imaheti időszakunk kiváló alkalmat nyújt arra, hogy adománygyűjtést indítsunk „hitbeli cselédeink” megsegítésére, de akár egy vasárnapi perselypéNZ felajánlásával, illetve egyéni adományainkkal is sokat segíthetünk.

Kérjük azokat, akiket a Lélek arra indít, hogy adományaikkal segítsék az újjáépítést, a következő számlára utalják adományaikat:

Beneficiár: Eparhia Reformata de pe langa Piatra Craiului – CIF 4390305
Adresa: Oradea, Str. ep. Sulyok István 9.
Bank: OTP BANK ROMANIA
Számlaszám: RO88OTPV220000227590RO01
SWIFT kód OTPVROBU

Feltüntetni, hogy AJUTOR RÁDAY

Emlékeztetve mindenkit arra, hogy a jókedvű adakozót szereti az Isten, szeretettel küldjük köszöntésünket, a békesség kötelékében,

Csúry István püspök

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Szilágysomlyói Református Egyházmegebe kebelezett Szilágyborzasi Református Egyházközség Presbitériuma pályázatot hirdet a megüresedett lelkési állásra.

Lélekszám: 175

Temploma: jó állapotban, fűtött Gyülekezeti terem és gyülekezeti konyha: kívül-belül felújított állapotban.

Lelkési lakás: 4 szoba, konyha, előszoba, fürdőszoba (mindez felújítva és központi fűtéssel ellátva).

Rendelkezésre áll még lelkési iroda, garázs, melléképületek és 50 ár kert.

Óvoda helyben (nappali). Napközi óvoda és I-VIII osztályos iskola Szilágybagoson (2 km). Középskola: Szilágysomlyón (15 km).

Lelkési javadalmazás: besorolás szerinti fizetés. Ezenkívül a gyülekezet vállalja a rezsi költségek kifizetését is.

A lelkési állásra minden lelképásztor jelentkezhethet, aki az első és második lelképásztor vizsgával, valamint felszentelési igazolással rendelkezik, továbbá nincsen fegyelmi eljárás alatt.

Jelentkezni lehet: 2019. március 20-ig a Szilágysomlyói Református Egyházmege Esperesi Hivatalánál. Postacím: Bogdán Szabolcs-János, 457085, Crasna nr.2., Jud. Sălaj. Telefon: 0787-899015, email: szabolcsbogdan@yahoo.com

Bogdán Szabolcs-János esperes

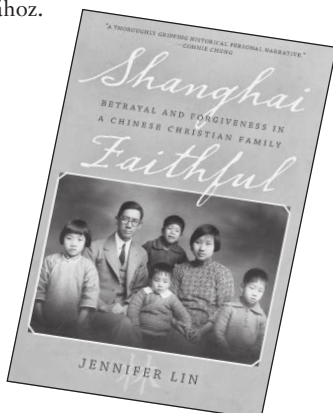
Református világablak

EGY CSALÁD TÖRTÉNETÉBEN 150 ÉVNYI KÍNAI KERESZTYÉNSÉG-TÖRTÉNET

Nagyszerű és érdekes, a hitbeli gazdagodás, a keresztyénség számbeli és minőségi történetét a ma 36 milliós Sanghajban hivatott megismertetni két nyelven, angolul és kínaiul Jennifer Lin könyve. Ez egy kínai keresztyén család több generációs életén keresztül mutatja be a hit erejét, a megbocsátás formáló, megtartó segítségét. Ez abból a szempontból is igen fontos kulcskönyv, mivel Kína lesz nemsokára a világon az az ország, ahol a legtöbb keresztyén él majd. Már ma 130-140 millió a becsült számuk, katolikusoké, protestánsoké, új-protestánsoké.



Egy család történetébe ágyazva mutatja be a szerző azt, hogy az elmúlt 150 évben miként növekedett meg a Krisztus-hívók száma ebben a városban. A Lin-család öt generációját kíséri végig történetekkel, fotókkal, biznyságtételekkel e roppant izgalmas család-történet és hittörténet. Az előadásmódja is lenyűgöző a könyvnek, megszólalnak benne szegény halászok, az orvos, aki fáradhatatlanul küzd környezete ópiumrabsága ellen. A történethez kapcsolódik a magasan iskolázott lelkész alakja is, vagy a karizmatikus Watchman Nee hatása. A lelkész a szerző Jennifer Lin nagypapja, akire úgy emlékezik, mint akinek a Biblia mindig keze ügyében volt, s arcán bölcs kínai mosoly ragyogott szelíden. Ő és protestáns társai erőteljesen hozzájárultak a modern nemzetállam felépítéséhez, a szociális felemelkedéshez. Nem túlzás azt mondani, hogy ennek a már szinte 22. századi ultramodern világvárosnak a megszületéséhez is, s benne a modern, mai embereknek is nélkülözhetetlen evangélium, az Élet Beszédének, sójának és kovászának élet-erőt biztosító továbbadásához, az élhető jövő fenntartásához.



ELKÉPESZTŐ KERESZTYÉNÜLDÖZÉS 2018-BAN

Az Open Doors nevű nemzetközi szervezet pár napja közzétette 2019-es világmutatóit, számaikat, statisztikáit, listáit a keresztyénüldözés tendenciáiról. Kiváltképpen 50 országban nagy a veszélyeztetettségük a keresztyéneknek. A korábbihoz viszonyítva a vizsgált időszakban 245 millió keresztyén szenved el a világ különböző részein nagyon erős vagy extrém üldözést. Gyakorlatilag ez annyit tesz, hogy 9 keresztyénből egyet hite miatt diszkriminálnak vagy üldöznek a világon.

A negatív helyezésemben szinte semmi változás nem figyelhető meg. A világ leginkább üldözött országa a Krisztus-követőkkel szemben változatlanul Észak-Korea. Itt, valamint a 27. helyen időző Kínában – talán éppen azért, mert a keresztyénség itt terjed a legy-



gyorsabban napjainkban – az üldözésnek első renden ideológiai, valamint politikai okai vannak – tűnik ki az elemzésekből. Legszembetűnőbb nagy ugrást Kína produkált egy év alatt, a 43. helyezésről felugrott a 27. helyre. Az ideológiai és vallási nacionalizmus táplálja a nagy fal mögött a sajátos kétarcúságot a vallásszabadság területén. A 2018 februárjában elfogadott új vallásügyi törvény „kifele” számos új lehetőséget megnyit a vallások, így a keresztyénség különböző felekezeti irányai előtt, ugyanakkor ennek fejében sokkal erőteljesebb kontrollt gyakorol az államhatalom, mint korábban.

Észak-Koreában a példátlan személyi kultusz „mellékterméke” újabb munkatáborok megjelenése, illetve azokban közel 70 000 keresztyén rabszolgamunkára elítélt kínzása, dolgoztatása. Az üldözési világinde克斯 első tíz helyén szinte semmiféle elmozdulás nem látható az elmúlt, a 2018. évi listához képest. Első helyen Észak-Korea áll, majd utána sorban iszlám többségű országok következnek: Afganisztán (2.), Szomália (3.), Líbia (4.), Pakisztán (5.), Szudán (6.), Eritrea (7.), Jemen (8.), Irán (9.), és meglepetésként India (10.).

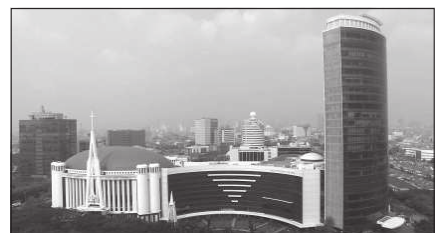


KÍNAIAK ÉPÍTETTÉK MEG NORVÉGIA LEGNAGYOBB JÉGTEPLOMÁT

A norvég Beitostolen sípályája mellett kínai jégszobrász művészek építették meg az ország legnagyobb fagyos templomát. Az évente megrendezésre kerülő Nemzetközi Jég- és Hőszobrászati Fesztivál alkalmából készült el a hatalmas templom. Méretei: 14 méter magas, 11 méter széles. A kínai művészek Harbin városból érkeztek, alkotásuk híre sok kínai látogatót vonzott a skandináv országba. A két ország közötti bővülő kulturális kapcsolatokban fontos szerep jutott a jégtemplomokat alkotó szobrászművészeknek és építészeknek.

AZ INDONÉZ EVANGÉLIUMI REFORMÁTUS EGYHÁZ 8000 SZEMÉLYES TEMPLOMA

Az indonéziai reformátusok legújabb, impozáns temploma a fővárosban, Jakartában található. Építését 2008-ban fejezték be. 8000 református gyülekezeti tag befogadására alkalmas. Messiás Katedrálisnak nevezik. A modern templom az Indonézia Református Millenniumi Központban épült. A templomi célú homlokzati rész mellett teológiai szeminárium és koncertsarnok is található benne. Ezen túl egy képzőművészeti állandó kiállítás, valamint a Kálvin Keresztyén Iskola is az épületegyüttes része. De református TV és rádióadó is működik az épületegyüttesben.



Régészeti bizonyítékok a filiszteus Góliát név létezésére

Aron Meir régészprofesszor tudományos szenzációval állt elő, amikor azt állította, hogy Góliát nevének korabeli alakját találta meg egy cserépen, az egykori Gát nevű filiszteus város helyén.

„1996-ban kezdődtek az ásások, és azóta minden nyáron folytatjuk a feltárásokat. Ezen a helyen már a történelem előtti korokban is éltek. Régészeti szempontból két korszakra összpontosítottunk, a bronzkorra, amikor egy kánaánita település volt itt, és az izraeli királyság idejével egybeeső vaskorra, amikor filiszteusok éltek itt. A vaskor 1200 és 600, vagy 586 közé esik időszámításunk előtt. Ekkoriban a Bibliából is ismert öt filiszteus város egyike, Gát található itt” – nyilatkozta a régész.



A filiszteusok Kr.e. 1200 körül hagyták el szülőföldjüket, Görögországot, s kezdtek vándorolni a Földközi-tenger keleti partvidékén, majd telepedtek le a mai Izrael tengerpartjának vidékén, valahol Tel-Aviv és Gáza között. Ebben az időszakban érkeztek a teljesen más kultúrával rendelkező izraeli törzsek is erre a vidékre, akik a szomszédos hegyvidékeken állapodtak meg. A vaskorban a filiszteusok voltak az izraeli törzsek, majd az izraeli királyság legfontosabb ellenségei.

A legizgalmasabb leletet, ami a hírekben is sokat szerepelt, egy cserép volt, amit nyáron találtak. A cserépen két név szerepel, amelyek rendkívül hasonlítanak a Góliát szóra. A filiszteusok eredetileg nem sémi nyelvet beszéltek, hanem egy olyan nyelvet, ami az antik görögre hasonlít, de lassanként elkezdtek használni a sémi írásmódot, és a nyelvük is egyre hasonlatosabbá lett a sémi nyelvekhez. A két megtalált név, úgy tűnik, hogy a Góliát eredeti alakjára hasonlít, ami nem sémi név, mint az izraeliek vagy a föníciaiak nevei, hanem görög eredetű. Eredetileg nem is Góliátnak hangzott, csak az izraeliek így értették és ebben a formában jegyezték le. Amit találtak, az annak felel meg, ahogyan maguk a filiszteusok ejthették a Góliát nevet és a hozzá hasonló másik nevet.

A cserépen talált felirat nem arról a Góliátról szól, aki csatába szállt Dáviddal, bár számos újság ezt írta. Nem a bibliai Góliát nevű emberre találták tanúbizonyságot, hanem arra, hogy többé-kevésbé ugyan-



abban a korban, mint amiről a Biblia beszámol, valóban voltak Góliáthoz hasonló nevek a filiszteusok körében. Ez azt jelenti, hogy tudományosan bizonyítható, hogy a Biblia adott részében az adott kor valóságát jellemző elemek találhatók, vagyis a szövegnek legalábbis egy része akkoriban keletkezhetett, és nem évszázadokkal később.

A Bibliában leírt csata jól példázza a csatákat és az összecsapásokat az izraeliek és a filiszteusok közt. A szöveg szerint miután találkozott a két hadsereg, úgy fejeződött be a harc, hogy két képviselő megmérkőzött egymással. Dávid győzött, a filiszteusok meg elmenekültek. Góliát a szöveg szerint Gátból származik, arról a helyről, amit éppen feltárnak.

A lelet nem bizonyítja, hogy pontosan úgy történtek a dolgok, ahogyan a szöveg leírja, de igazolja, hogy az Ószövetségi szöveg, vagy legalábbis annak ez a része korhűen írja le az adott időszakot. Sőt, akár az is elképzelhető, hogy éppen úgy zajlott a csata, ahogy ábrázolják.

Szerintem a küzdelem számos eleme nagyon reálisan van ábrázolva, és jellemzi az adott kort.

Szokásban volt annak idején az ilyen személys csata, a trójai háborúban is van rá példa, és más antik forrásokban is szerepel.

Először találtunk olyan írásos bizonyítékot, ahol Góliáthoz hasonló név jelenik meg az adott időszakban.

VIATOR

Fricska

Egy fiatal lelkipásztor egyszer egy lelkészgyűlésen észrevette, hogy az idős, nagy tekintélyű lelkipásztorok mind fekete kalapot hordanak. Rögtön vett ő is magának egy fekete kalapot, és a következő gyűlésre már ő is fekete kalapban ment, amit az esperes kalapja mellé tett a fogason.

A gyűlés végeztével aztán méltóságteljes mozdulatokkal feltette a kalapját és elköszönt. Igen ám, de otthon észrevette, hogy

véletlenül az esperes kalapját hozta el, nem az övét. Rohant is azonnal az espereshez, és ekképpen adta vissza annak a kalapot:

– Elnézését kérem, esperes úr a kellemtelenségért, véletlenül elcseréltem a kalapot. Úgy tűnik, hogy körül-belül egyforma a fejünk!

– Hát, öcsém, az lehet, hogy körül egyforma, de belül már biztosan nem. – felelte kímérten az esperes.



HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0323



www.facebook.com/harangszo

Szerkesztőbizottság: Békefy Lajos, Fábán Tibor, Ghittea-Szabó József-Levente, Tokár Sándor, Tötös Beáta, Wagner Erik.

Felelős szerkesztő: Visky István. Hírszerkesztő: Tokár Sándor. Tördelőszerkesztő: Petrikó Ildikó.

Szerkesztőség: BH-410202 Nagyvárad, Sulyok István u. 9. sz. Tel.: 0726242824, 0259435386. E-mail: harangszo.ujtag@gmail.com

Honlap: www.krek.ro, www.facebook.com/harangszo, www.harangszo.ujtag.wordpress.com.

Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szenci Kertész Ábrahám Nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik.

A lap terjesztése a lelkesítő hivatalokon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező írásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.